

Vaikuta vesiin

Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma
Tornionjoen vesienhoitoalueella 2022–2027

PEKKA RÄINÄ (TOIM.)

Vaikuta vesiin

Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma
Tornionjoen vesienhoitoalueella 2022–2027

PEKKA RÄINÄ (TOIM.)

ANNUKKA PURO-TAHVANAINEN

JARI PASANEN

ANU RAUTIALA

ARTO SEPPÄLÄ

JUKKA YLIKÖRKKÖ

RAPORTEJA 78 | 2017

**VAIKUTA VESIIN
VESIENHOIDON KESKEISET KYSYMYKSET JA TYÖOHJELMA TORNIONJOEN VESIENHOITOALUEELLA
2022–2027**

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Ritva-Liisa Hakala

Kansikuva: LapinMateriaalipankki_JoonasLinkola

Kartat: Riku Elo

Kuvan käsittely: Hannu Lehtomaa

ISBN 978-952-314-648-8 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkójulkaisu)

URN:ISBN:978-952-314-648-8

www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

Voit vaikuttaa vesiemme hoitoon.....	5
Mistä asioista nyt toivotaan palautetta.....	6
Miten ja milloin toimitan mielipiteeni tiedoksi?	7
Tornionjoen vesienhoitoalue	8
Vesienhoitoalue ylittää hallinnolliset rajat	8
Alueen vesistöt ja vesienhoidon haasteet.....	8
Rannikkovedet.....	12
Pohjavedet.....	12
Vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset	14
Vesienhoidon keskeiset kysymykset Tornionjoen vesienhoitoalueella	
kaudella 2022–2027	14
Jätevesihaitat ja haitalliset aineet hallintaan	15
Metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen	16
Maatalouden toimenpiteet käytäntöön	16
Pohjavesien turvaaminen	17
Vesielinympäristöjen parantaminen.....	17
Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen.....	18
Vesienhoito otetaan huomioon kaavoituksessa ja rakentamisen ohjauksessa..	18
Toimenpiteiden toteutus	18
Suunnitelman tarkistamisen työohjelma	20
Vesienhoitoa suunnitellaan yhteistyössä.....	20
Yhteistyö Ruotsin kanssa	20
Vesienhoito liittyy merenhoitoon ja tulvariskien hallintaan.....	21
Suunnittelun aikataulu ja vaiheet	22
Suunnittelu koskee pinta- ja pohjavesiä.....	23
Ihmistoiminnan vaikutukset vesien tilaan arvioidaan.....	23
Kuormitusarviot	23
Vesirakentamisen aiheuttamat muutokset.....	23
Pohjavesiin kohdistuvan ihmistoiminnan vaikutukset.....	24
Vesien tila arvioidaan uudella aineistolla.....	24
Pintavesien tila	24
Pohjavesien tila.....	24
Seurantaohjelmat tarkistetaan.....	25
Vesimuodostumille asetetaan ympäristötavoitteet.....	25
Toimenpiteet suunnitellaan yhteistyössä.....	25
Vesienhoitosuunnitelma tarkistetaan	26
Vesienhoidon toteutusta edistetään ja seurataan	26

Ympäristövaikutusten arviointi	27
Miten arviointi toteutetaan vesienhoidon suunnittelussa.....	27
Mistä asioista nyt toivotaan palautetta.....	28
Suunnitteluun vaikuttava yleinen kehitys.....	29
Ilmastonmuutos ja tulviin varautuminen	29
Uusia kansallisia linjauksia jotka ohjaavat osaltaan vesienhoitoa	29
Suunnitteluun vaikuttavia hankkeita ja ohjelmia.....	30
Tiedotus ja tärkeimmät tietolähteet	31
Yhteystiedot.....	32
Sanasto	33
Keskeinen vesienhoitoon liittyvä lainsäädäntö	36
Kuvailulehti.....	37
Presentationsblad.....	38
Sisdoallosiidu.....	39

Voit vaikuttaa vesiemme hoitoon

Koko Suomen kattavat vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 hyväksyttiin valtioneuvostossa vuoden 2015 lopussa. Nyt vesienhoitosuunnitelmat tarkistetaan hoitokautta 2022–2027 varten. Suunnittelun työohjelmasta ja vesienhoitoalueen keskeisistä kysymyksistä sekä vesienhoitosuunnitelman ympäristöselostuksen laadinnasta kuullaan 8.1.2018–9.7.2018. Taustatietoa vesienhoidosta löydät verkko-osoitteesta www.ymparisto.fi/vaikutavesiin ja samalta sivulta pääset tarkastelemaan vesikarttaa. Vesikarttaan on koottu tietoa vesien tilasta ja siihen vaikuttavista toiminnoista. Tietoa on tarkoitus täydentää kuulemisen aikana.

Vesienhoidon tavoitteena on estää jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia kaikilla Suomen vesienhoitoalueilla (kuva 1). Vesienhoitoa on Suomessa toteutettu jo vuosikymmenien ajan, mutta nykyisessä muodossaan vesienhoidon suunnittelu käynnistyi EU:n vesipolitiikan puitteiden tultua voimaan vuonna 2000.

Kuva 1. Suomen vesienhoitoalueet

Kuva 2. Vesienhoidon suunnitteluprosessi

Suunnittelu etenee kuuden vuoden jaksoissa (kuva 2). Nyt käynnistyneen suunnittelukierroksen aikana tarkistetaan vesienhoitoaluekohtaiset vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat laajassa yhteistyössä ja eri tahoja kuullen. Parhailaan käynnissä olevassa kuulemisessa pyydetään palautetta suunnittelun työohjelmasta ja aikataulusta sekä vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä. Lisäksi kerrotaan SOVA-lain mukaisen ympäristöselostuksen valmistelusta. Saatu palaute hyödynnetään toimenpideohjelmien ja vesienhoitosuunnitelman valmistelussa. Sen yhteenveto kirjataan vesienhoitosuunnitelmaan, joka tulee ehdotuksena kuultavaksi vuonna 2020.

Suunnittelun työohjelma ja aikataulu ovat samat kaikilla vesienhoitoalueilla. Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja suunnittelun alueellinen organisointi sen sijaan vaihtelevat. Tässä asiakirjassa käsitellään keskeisiä kysymyksiä, jotka liittyvät Tornionjoen vesienhoitoalueen järvien, jokien, pohjavesien ja rannikkoalueiden tilan parantamiseen. Tornionjoen vesienhoitoalue kattaa Tornionjoen vesistöalueen ja on yhteinen vesienhoitoalue Ruotsin kanssa. **Tämä kuulemisasiakirja koskee vesienhoitoalueen Suomen puoleista aluetta.** Ruotsi laatii omaa aluettaan koskevat kuulemisasiakirjat ja kuulee työohjelmasta ja aikataulusta vuonna 2018 ja vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä vuonna 2019.

Mistä asioista nyt toivotaan palautetta

Mielipidettäsi tarvitaan kolmesta asiakokonaisuudesta: vesienhoitoon liittyvät **keskeiset kysymykset, vesienhoidon työohjelma**, suunnittelun aikataulu ja osallistumismenettelyt sekä vesienhoitosuunnitelmasta laadittavan **ympäristöselostuksen** valmistelu ja sisältö.

Keskeiset kysymykset ovat asioita, joihin valmistelussa on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota. Ne voivat liittyä esimerkiksi vesien tilaan liittyviin keskeisiin ongelmiin ja kehittämistarpeisiin; keinoihin ja toimiin, joilla vesien tilaa voidaan parantaa tai vaikkapa rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksiin.

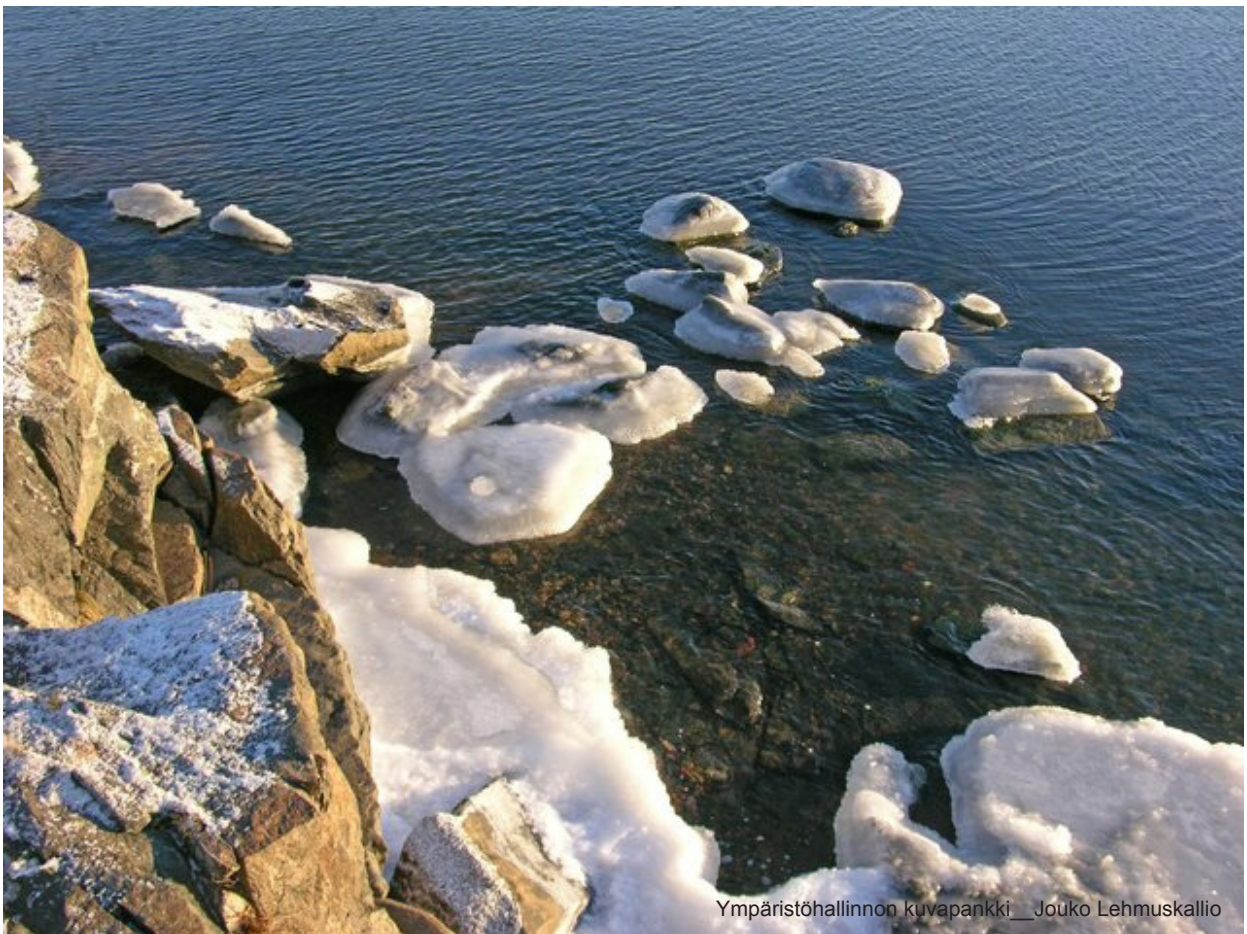
Kuuleminen järjestetään, jotta viranomaisten lisäksi myös kansalaiset, kansalaisjärjestöt, kunnat, toimijat ja muut tahot voivat tuoda omat näkemyksensä ja asiantuntemuksensa vesienhoitoon. Yhteistyötä lisäämällä moni ongelma voidaan ehkäistä ennalta tai korjata. Antamalla palautetta voit vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten oman alueesi vesistöt, rannikkovedet ja pohjavedet sekä niiden tilaan vaikuttavat toiminnot otetaan suunnittelussa huomioon. Palautteellasi on merkitystä ja vain osallistumalla voit vaikuttaa.

Miten ja milloin toimitan mielipiteeni tiedoksi?

Puoli vuotta kestävät kuulemiset toteutetaan samanaikaisesti kaikilla Suomen vesienhoitoalueilla. Kuulemis-palautteen viimeinen jättöpäivä on 9.7.2018. Lausunnot, mielipiteet ja kannanotot kannattaa kuitenkin antaa hyvissä ajoin ennen määräaikaa.

Palaute toivotaan ensisijaisesti sähköisessä muodossa lausuntopalaute.fi -sivujen kautta. Palautteen voi toimittaa myös sähköpostilla tai kirjeenä sen ELY-keskuksen (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen) kirjaimoon, jonka yhteystiedot löytyvät tämän asiakirjan lopusta. Word-muodossa toimitettu palaute nopeuttaa ja helpottaa käsittelyä. Lisäksi palautetta voi antaa Internetissä vastaamalla kyselyyn, joka löytyy www.ymparisto.fi/vaikutavesiin -sivun kautta.

Yksi vaihtoehto osallistumiselle on kertoa oma mielipiteesi sinua lähellä olevan, vesienhoitotyössä mukana olevan edustajan välityksellä. Vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmien jäsentiedot löytyvät esimerkiksi vaikuta vesiin -sivun kautta.

Ympäristöhallinnon kuvapankki __ Jouko Lehmuskallio

Tornionjoen vesienhoitoalue

Käytännön vesienhoitotyö tehdään vesienhoitoalueilla. Tornionjoen vesienhoitoalue sijoittuu Lappiin. Tässä luvussa kuvataan vesienhoitoaluetta sekä tarkastellaan sen vesienhoidon haasteita.

Vesienhoitoalue ylittää hallinnolliset rajat

Vesienhoitoalueet on muodostettu siten, että ne sisältävät kokonaisia vesistöalueita. Näin ollen ne voivat ja kaantua useiden valtioiden alueille. Tornionjoen vesienhoitoalueesta reilu kolmannes sijoittuu Suomen ja loput Ruotsin Lappiin sekä vähäisiltä osin Norjan Finnmarkiin (kuva 3). Suomi ja Ruotsi laativat alueilleen vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat, jotka sovitetaan yhteen.

Alueen vesistöt ja vesienhoidon haasteet

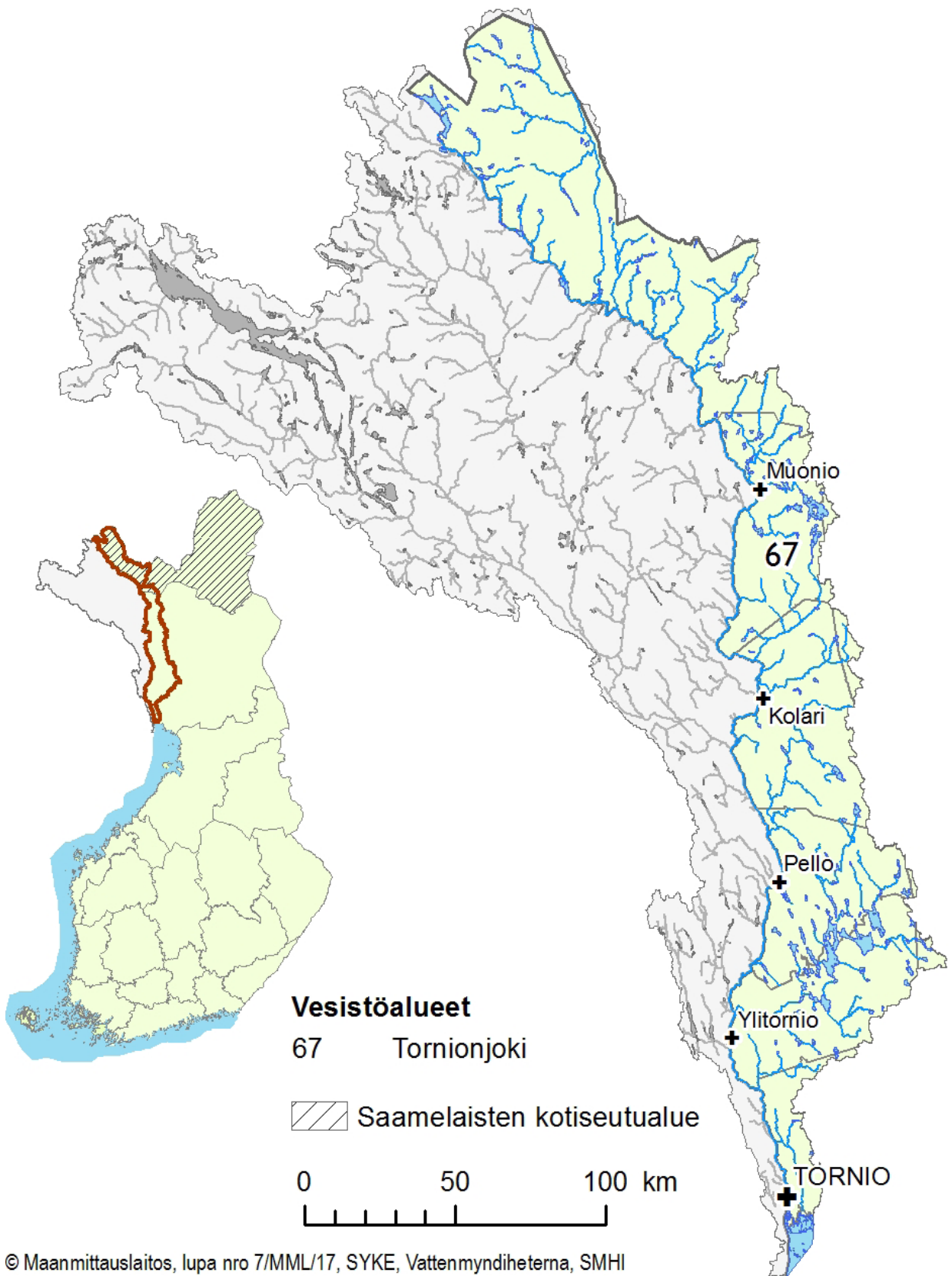
Tornionjoen vesienhoitoalue kattaa Tornionjoen vesistöalueen ja Tornionjoen suun edustan merialueen (kuva 3). Tornionjoen vesistö Suomessa ulottuu Perämeren rannikolta Pohjois-Lapin Käsivarteen saakka. Vesistöalue muodostuu kahdesta päähaarasta, Ruotsin puolelta tulevasta Tornionjoesta sekä Muonionjoesta, joka virtaa pitkän Ruotsin ja Suomen rajaa. Ruotsin puolella Tornionjoki on luonteeltaan erikoinen kahteen suuntaan laskeva joki (ns. bifurkaatiojoki). Junosuvannossa Tornionjoen pääuomasta haarautuu Täräntöjoki, joka laskee etelään Kalixjokeen. Yli puolet Ruotsin puoleisen Tornionjoen latvaosien vedestä virtaa Kalixjoen vesistöön. Tornionjoki on tärkein Itämeren lohien kutujoki.

Tornionjoen vesienhoitoalueen Suomen osan pinta-ala on noin 14 600 km², mikä on reilu kolmannes koko Tornionjoen kansainvälisen vesienhoitoalueen pinta-alasta. Ruotsin puolella vesistöalueen pinta-ala on noin 25 500 km² ja Norjan puolella noin 380 km². Järviä koko vesistöalueen pinta-alasta on 2 217 km² (5,5 %).

Suomen puoleisella Tornionjoen vesienhoitoalueella on yhteensä noin 170 puoli neliökilometriä suurempaa järveä. Valuma-alueeltaan yli 50 km² suuruisia jokivesiä on noin 100.

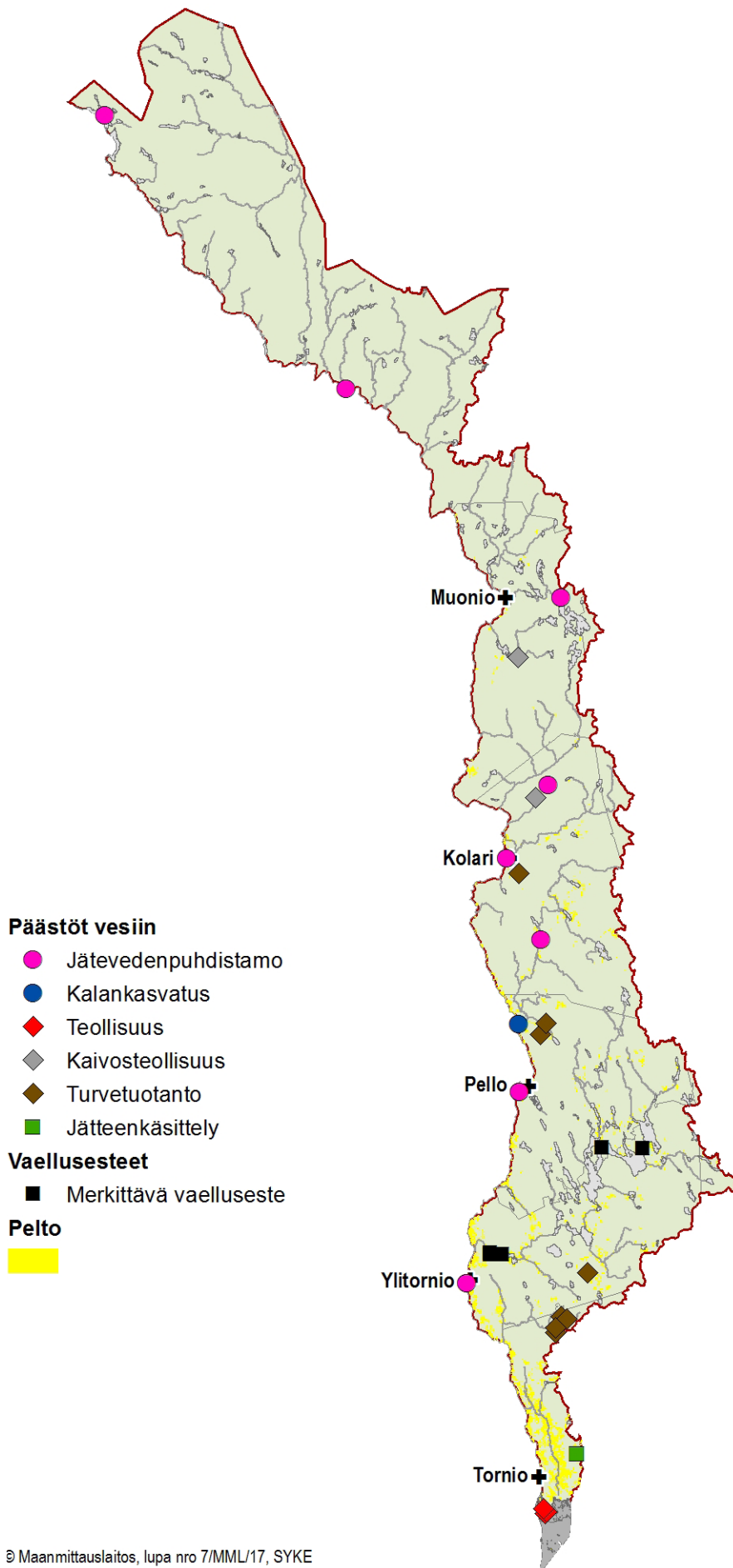
Kuormittava toiminta vesienhoitoalueella painottuu Tornionjoen vesistön alaosalle, missä ihmistoiminnasta peräisin oleva fosfori- ja typpikuormitus on lähes puolet ravinteiden kokonaisainevirtaamista. Maatalous ja haja-asutus ovat suurimmat sisävesien päästölähteet tällä alueella. Teollisuuden päästöt kuormittavat suoraan rannikkovesiä. Laaja-alaisemmin vesistöjen tilaan ovat vaikuttaneet erilaiset metsätaloustoimenpiteet kuten metsä- ja suo-ojitukset, jotka ovat heikentäneet monien pienten virtavesien ja järvien tilaa. Hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2015 mennessä ei ollut mahdollista kaikissa vesissä. Tilatavoitteen saavuttamisajankohtaa siirrettiin Martimojoen, Palojoen ja Alaisenjoen osalta vuoteen 2021. Monien rehevöityneiden järvien tilan parantaminen ei ole mahdollista lyhyellä aikavälillä. Ratas-, Aalis- ja Lampsijärvien tavoitetila arvioidaan saavutettavan vuonna 2021. Syynä on aiempi liiallinen kuormitus, josta toipuminen vie aikansa.

Suuret ympäristöä muuttavat hankkeet voivat myös aiheuttaa riskin, ettei asetettuja ympäristötavoitteita saavuteta. Tällaisia ovat mm. kaivos Hankkeet, joita on vesienhoitoalueella vireillä sekä Suomen että Ruotsin puolella.

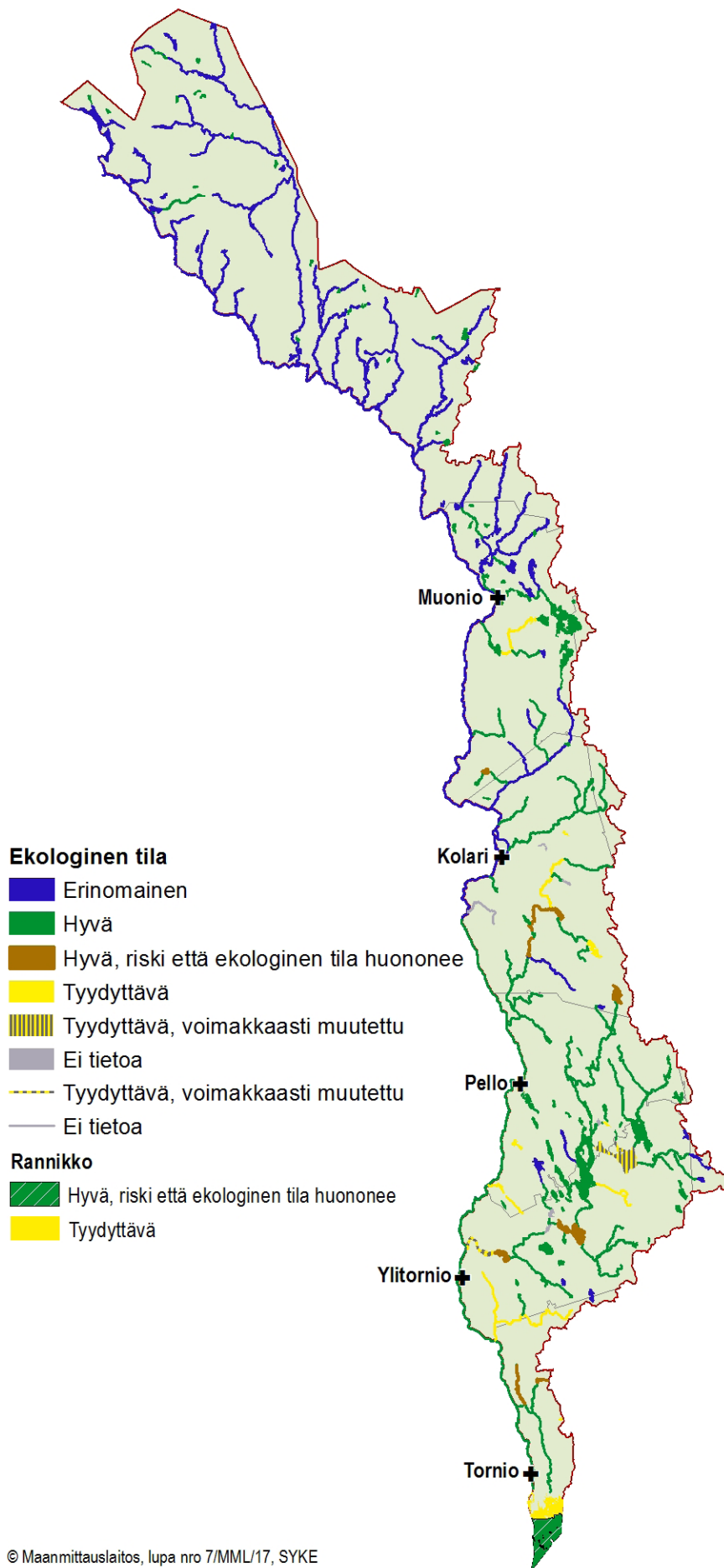
© Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/17, SYKE, Vattenmyndigheterna, SMHI

Kuva 3. Tornionjoen vesienhoidtoalue

© Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/17, SYKE

Kuva 4. Vesien tilaan vaikuttavia paineita Tornionjoen vesienhoitoalueella

Kuva 5. Pintavesien tila Tornionjoen vesienhoitoalueella vuonna 2013

Rannikkovedet

Tornionjoen vesienhoitoalueen rannikkovedet kattavat Tornionjoen suualueen rannikkovedet. Joet tuovat Perämereen runsaasti makeaa vettä, jonka mukana valuma-alueelta kulkeutuu humusta ja ravinteita. Terästeollisuutta on rannikolla Torniossa. Lisäksi Tornion ja Haaparannan puhdistetut jätevedet laskevat Tornionjoen suulle. Rannikkovesiä luonnehtivat alhaisen suolapitoisuuden lisäksi mataluus ja pitkä jääpeitteinen talvikausi. Rantavyöhyke muuttuu jatkuvasti maankohoamisen vaikutuksesta.

Satamien sekä väylien rakentaminen on muuttanut rantaviivaa ja meren pohjaa Tornion edustalla. Rannikko- ja merialueelle kohdistuu kasvavia paineita. Perämerelle on suunnitteilla lukuisia tuulivoimapuistoja, jotka sijoittuisivat matalikkoalueille.

Pohjavedet

Tornionjoen vesienhoitoalueella merkittävimmät pohjavesivarat liittyvät usein harjujaksoihin. Tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita on alueella noin 120 kappaletta. Alueella on merkittävä määrä (noin 340 kpl) III luokan pohjavesialueita, joiden soveltuvuutta vedenhankintaan ei ole vielä tutkittu. Pohjavesialueiden lukumäärä tulee tarkentumaan tulevana vuosina, kun III luokan pohjavesialueiden soveltuvuutta yhdyskuntien vedenhankintaan selvitetään.

Pohjavesivarat ovat vesienhoitoalueella käyttöön nähden runsaat. Vesienhoitoalueella kaikki vesilaitokset käyttävät raakavetenään pohjavettä. Kuntakeskusten ja kylätaajamien pohjavesialueilla on erilaisia riskejä aiheuttavia toimintoja. Yleisempiä pohjaveden uhkatekijöitä ovat asutuksen jätevesien käsittely sekä pilaantuneet maa-alueet kuten ampumaradat ja vanhat kaatopaikat.

Ympäristöhallinnon kuvapankki_Tapio Heikkilä

Kuva 6. Tornionjoen vesienhoitoalueen pohjavesialueet

Vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset

Keskeiset kysymykset antavat viitteitä siitä, mihin asioihin vesienhoitosuunnitelmassa ja toimenpideohjelmissa aiotaan kiinnittää tulevilla vesienhoitokierroksella erityistä huomiota. Voit palautteessasi ottaa kantaa esimerkiksi siihen, onko oikeat keskeiset asiat nostettu esiin vai onko syytä painottaa myös muita asioita. Lisätietoa vesien tilasta, ihmistoiminnoista ja niiden vaikutuksista löydät vesikartasta (paikkatieto.ymparisto.fi/vaikutavesiin).

Edellisellä suunnittelukierroksella Tornionjoen vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset liittyivät seuraaviin pääteemoihin:

- Haja-asutuksen vesihuollon parantaminen ja pohjavesien suojelu
- Hajakuormituksen vähentäminen
- Tulvista aiheutuvien haittojen vähentäminen
- Vesirakentamisesta ja säännöstelystä aiheutuneiden haittojen lieventäminen
- Vesistöjen kunnostus

Tärkeät vesienhoidon perusteemat eivät ole muuttuneet. Tässä asiakirjassa käsitellään Tornionjoen vesienhoitoalueella vuosien 2022–2027 aikana vesienhoidon kannalta tärkeitä asioita. Keskeisiä kysymyksiä ei ole asetettu tärkeysjärjestykseen, vaan tarkastelu on tehty teemoittain ja sitä on laajennettu ottaen huomioon suunnitteluun vaikuttava yleinen kehitys ja tiedon karttuminen.

Keskeistä on myös jatkaa kaikkien vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutusta ja seuranta suunnitellussa aikataulussa ja myös niissä vesimuodostumissa, jotka saavuttavat tavoitteena olevan hyvän tilan. Vastaavasti jo hyvässä tai erinomaisessa tilassa olevien vesimuodostumien tilan heikkeneminen tulee estää.

Vesienhoidon keskeiset kysymykset Tornionjoen vesienhoitoalueella kaudella 2022–2027

Ehdotetut vesienhoidon keskeiset kysymykset Tornionjoen vesienhoitoalueella kaudella 2022–2027:

- Jätevesihaitat ja haitalliset aineet hallintaan
- Maatalouden toimenpiteet käytäntöön
- Metsätalouden vesiensuojelua tehostetaan
- Pohjavesien turvaaminen
- Vesielinympäristöjen parantaminen
- Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen
- Vesienhoidon huomioiminen kaavoituksessa ja rakentamisen ohjauksessa
- Toimenpiteiden toteutus

Jätevesihaitat ja haitalliset aineet hallintaan

Asutuksen jätevesipäästöjä vähennetään

Vesihuollon riskien hallinnan tulee kattaa vesihuolto kokonaisuudessaan vedenottamoista jätevesien puhdistukseen ja vesistöön johtamiseen saakka. Vesihuollon verkostojen, laitteiden, vedenottamoiden ja jätevedenpuhdistamoiden hyvään hoitoon ja tarvittaviin uusinvestointeihin tulee edelleen panostaa suunnitelmallisesti. Vesihuoltoverkostojen saneerausvolyyymi tulee olla riittävän suuri suhteessa verkostojen ikään ja kuntoon, jotta korjausvelkaa saadaan vähennettyä ja järjestelmien toimintavarmuus säilyy. Vesihuoltolaki (681/2014) edellyttää, että vesihuoltolaitos laatii ja pitää ajan tasalla suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta sekä ryhtyy suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitos toimittaa ajantasaisen suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle.

Haja-asutuksen aiheuttama kuormitus vähenee sitä mukaa, kun keskitettyä viemäröintiä rakennetaan ja kun viemäriverkostojen ulkopuolella parannetaan vesiensuojelua. Tornionjoen vesienhoitoalueella on pääosin viemäröity ne haja-asutusalueet, jotka ovat olosuhteiden ja väestönkehityksen perusteella tarkoituksen mukaista saattaa keskitetyn viemäröinnin piiriin. Joitakin alueita voi kuitenkin siirtyä kolmannelle vesienhoidon kaudelle. Talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annetun asetuksen (157/2017) mukaiset siirtymäajat loppuvat vuonna 2019, joten haja-asutusalueiden kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät tulisi olla suunnittelukaudella kunnossa.

Turvetuotanto

Turvetuotannon osuus kokonaiskuormituksesta on vesienhoitoalueen mittakaavassa pieni, mutta sillä on merkitystä vesistöihin vaikuttavana tekijänä erityisesti niillä vesistöalueilla, minne tuotantoa on keskittynyt. Turvetuotantoalueilta huuhtoutuu vesistöihin etenkin kiintoainetta, humusta, ravinteita ja rautaa.

Vesiensuojelussa lähes poikkeuksetta edellytetään ympärivuotista pintavalutusta ainakin uusille tuotantoalueille ja luvan tarkistamisen yhteydessä myös vanhoille alueille, jos se suinkin on mahdollista. Turvetuotannon vesistövaikutuksiin voidaan vaikuttaa myös sijainnin ohjauksella kohdentamalla turvetuotantoa ojitetuille tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneille soille. Sijainninohjauksessa painottuvat myös kosteikkoluonnon muut arvot.

Ympäristönsuojelulain muutoksen (317/2016) mukaan kaikkien uuden ympäristönsuojelulain voimaantullessa olleiden enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueiden tulee hakea toiminnalleen ympäristölupaa viimeistään 1.9.2020.

Teollisuuden ja kaivosten riskit minimoidaan

Vesienhoitoalueella rannikkovesiin kohdistuu erilaisten haitallisten aineiden kuormitusta kuten terästeollisuudesta peräisin olevia metalleja (nikkeli ja sen yhdisteet, kromi ja sen yhdisteet, sekä sinkki ja sen yhdisteet) sekä syanidia. Terästeollisuudesta peräisin olevien haitallisten aineiden pitoisuudet vesistöissä jäävät kuitenkin selvästi alle vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksessa 1090/2016 asetettujen ympäristölaatu normien (EQS). Sinkin pitoisuudet ovat kuitenkin kohonneet taustatasosta. Sinkki ei kuitenkaan kuulu vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksessa 1090/2016 lueteltuihin metalleihin.

Kaivokset ja muut suuret teollisuuslaitokset ovat paikallisesti merkittäviä kuormittajia, joilla on vaikutusta lähialueen vesistöjen tilaan. Kaivostoiminta on kestoaltaan pitkäaikaista, mutta sen ympäristövaikutukset ovat usein vielä paljon pitkäaikaisempia kuin itse toiminta. Ongelmat saattavat ilmetä myös viiveellä. Uusia kaivoksia on suunnitteilla vesienhoitoalueella. Kaivannaisteollisuuden vesistö päästöt sisältävät usein mm. raskasmetalleja, jotka voivat olla vesieliöstölle haitallisia tai suurina määrinä jopa myrkyllisiä. Useimmilla kaivoksilla, joilla on rikastamo, jäteveettä kierrätetään osittain tai täydellisesti. Tämä vähentää alapuolisen vesistön kuormitusta. Haitalliset aineet ja niiden hallinta ovat varsinkin paikallisesti tärkeä kysymys, jonka merkittävyys vain kasvaa tulevaisuudessa suunniteltujen kaivoshankkeiden ja laajennusten toteutuessa.

Haitallisten aineiden laaja kirjo

Ympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita on lukuisia ja uusia tunnistetaan vuosittain. Eri aineiden merkitys vaihtelee alueittain suuresti. Aineiden seuranta toteutetaan lupavelvollisten toimijoiden velvoitetarkkailuohjelmien yhteydessä silloin kun siihen tarvetta todetaan. Lisäksi ympäristöhallinnolla on oma haitallisten aineiden seurantaohjelma. Velvoitetarkkailuohjelmia tarkistetaan ja muutetaan vastaamaan asetuksen 1090/2016 määräyksiä.

Haitallisista yhdisteistä esimerkiksi orgaanisia tinayhdisteitä (TBT) on käytetty merialusten pohjamaaleissa estämään levien kiinnittyminen alusten runkoon. Rannikkoalueella orgaanisten tinayhdisteiden esiintymistä on selvitetty pintavedestä, puhdistetusta jätevedestä, kaloista ja sedimentistä. Vesistönäytteistä ei löydetty selvityksen aikana ympäristölaatuormeja (EQS) ylittäviä pitoisuuksia, mutta orgaanisten tinayhdisteiden (TBT) laskennallinen EQS-arvo ylittyi kuitenkin sedimentissä. Sedimentin raja-arvoa ei kuitenkaan ole määritelty edellä mainitussa vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksessa. Vastaava tilanne on tyypillinen muullakin Suomen rannikolla. Erityisesti TBT-kysymys pitää huomioida mahdollisten vesistöruoppausten yhteydessä.

Kaukokulkeutuvista aineista esimerkiksi elohopeaa kertyy pohjoisille alueille ilmaitse eri puolilta Eurooppaa ja sen ulkopuolelta. Myös maankäytön (metsätaloustoimenpiteet) on arvioitu vaikuttavan elohopeakuormitukseen. Elohopea päätyy lopulta vesistöihin ja eliöstöön. Elohopeapitoisuuksia seurataan sekä ympäristöhallinnon seurantaohjelmissa että tarvittaessa velvoitetarkkailuissa. Vesistöjen kemiallisen tilan luokittelussa käytettävä elohopean ympäristölaatuormi (EQS) on muuttunut ensimmäisen vesienhoitokierroksen raportoinnin jälkeen. Ympäristölaatuormi on asetettu nykyisin vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksessa (1090/2016) ahvenelle ja raja-arvo on myös tiukentunut.

Metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen

Metsätalous on Tornionjoen vesienhoitoalueella merkittävä toimija. Latvavesistöjen valuma-alueilla metsätalous on paikoitellen ainoa suora ihmistoiminnasta johtuva kuormituksen lähde. Ravinnekuormituksen lisäksi virtaaminen ja vedenkorkeuksien muuttuminen sekä lisääntyneen eroosion aiheuttama kiintoaine- ja humuspitoisuuden kasvu on pääasiallinen syy pienten virtavesien ja järvien liettymiseen. Metsätaloustoimenpiteet yhdessä puroumien aiempien perkausten kanssa ovat pääsyy pienvesien kunnostustarpeille.

Metsätalouden aiheuttamat paineet vesiin eivät ole vähenemässä. Maakunnan puuvarojen käytön arvioidaan lisääntyvän merkittävästi, jos suunnitellut biojalostamohankkeet toteutuvat. Vesiensuojeluhankkeita toteutetaan luonnonhoitohankkeina, mutta niiden rahoitus on vähentynyt. Uusimpien tutkimusten mukaan on viitteitä myös siitä, että ojitusten ravinnekuormitusta lisäävät vaikutukset kestävät kauemmin ja jopa vahvistuvat iän myötä toisin kuin aiemmin on oletettu. Lisäksi ilmastonmuutos voimistaa vesistöille haitallisia vaikutuksia. Metsätalouden vesiensuojelun taso on parantunut, mutta vesistöjen tilan paraneminen on hidasta. Kaikki tämä asettaa kasvavia haasteita metsätalouden vesiensuojelulle.

Maatalouden toimenpiteet käytäntöön

Maatalous on keskittynyt vesienhoitoalueen eteläosiin. Kuormituksen vähentämisen kannalta karjatalouden keskittymäalueilla keskeistä on peltoviljelyn ravinnetaseiden ja tyydyttävää korkeampien pellon fosforilukujen aleneminen. Maatalouden ravinnetaseet ovat laskeneet viimeisen parinkymmenen vuoden aikana ja suuntaus on edelleen aleneva. Vesienhoitosuunnitelmassa asetettiin tavoite maatalouden perustukea hakeneille tiloille, että ympäristökorvauksia hakisi 70 % tiloista. Korvauksia on hakenut hieman yli 60 %, mutta karjatalousvaltaisilla alueilla sitoutumisaste on kuitenkin selvästi korkeampi. Ravinteiden tasapainoisen käytön piirissä on lähes 90 % vesienhoitosuunnitelmissa esitetystä alasta.

Ympäristökorvauksen toimenpidevalikoima on suppeampi kuin Etelä-Suomessa, mikä heikentää korvauksen vaikuttavuutta vesiensuojelussa. Vesiensuojelun kannalta keskeisimmillä valuma-alueilla sijaitsevilla maataloilla toimenpiteiden tarkoituksenmukaista kohdentamista tulee edistää myös neuvontatoimenpiteeseen kuuluvilla tilakohtaisilla neuvontakäynneillä, jolloin neuvoja voi ohjata vesiensuojelullisesti tehokkaiden toimien valintaa ja sijoittamista oikeisiin kohteisiin.

Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden ja kosteikkojen yleissuunnitelmia on vesienhoitoalueella tehty Tornion ja Ylitornion alueilla. Suunnitelmissa esitetään olemassa olevien kosteikkojen kunnostusta ja hoitoa sekä uusien kosteikkojen perustamista. Maatalouden kosteikat ovat yleensä monivaikutteisia ja vesiensuojelun lisäksi niillä on merkitystä luonnon monimuotoisuuden lisääjinä. Yleissuunnitelmissa esitettyjen kosteikkojen toteuttamista tulisi edistää myös hankerahoituksella.

Pohjavesien turvaaminen

Vesienhoitoalueen pohjavedet ovat pääosin hyvälaatuisia. Ihmistoiminnot aiheuttavat kuitenkin kuormitusta pohjavesialueille erityisesti kuntakeskuksissa ja kylätaajamissa. Keskeiset kysymykset liittyvät pohjavesien kemiallisen tilan säilyttämiseen hyvänä.

Pohjavettä vaarantavia toimintoja ovat asutus ja yhdyskunnat, teollisuus- ja yritystoiminta, tienpito ja liikenne, maaseutuelinkeinot sekä maa-ainesten ottamistoiminta. Tärkeimpinä pohjavesien turvaamiskohteina ovat I luokan pohjavesialueet, joissa on yleensä toiminnassa oleva vedenottamo.

Vesienhoitoalueen pohjavesialueille on sijoittunut monia pohjaveden kemiallista tilaa uhkaavia toimintoja kuten maa-ainesten ottamistoimintaa, asutuskeskuksia, yritystoimintaa, pilaantuneita maa-alueita sekä liikenneväyliä.

Ennakoiva pohjaveden suojeleminen on ensiarvoinen toimenpide pohjavesien hyvän tilan säilyttämiseksi. Maankäytön suunnittelussa pohjavesien suojeleminen on tarpeen huomioida entistä kattavammin. Riskikohteiden sijoittaminen pohjavesialueiden ulkopuolelle sekä jo todettujen riskikohteiden poistaminen pohjavesialueilta mm. kunnostamalla pilaantuneet maa-alueet ja jälkihoitamalla maa-ainesten ottamisalueet vähentävät pohjavesiin kohdistuvaa kuormitusta. Pohjavesialueiden säilyttäminen luonnontilaisina turvaa parhaiten pohjaveden laadun.

Vesielinympäristöjen parantaminen

Vesielinympäristöjen parantamisella tarkoitetaan vesistön tilaa kohentavia toimenpiteiden toteuttamista itse vesistössä tai sen välittömässä läheisyydessä. Tällaisia ovat erilaiset vesistön sisäisen ja ulkoisen kuormituksen vähentämiseen ja vesistön rakenteellisen tilan parantamiseen tähtäävät toimenpiteet.

Vesistöjen rakenteellinen tila on heikentynyt useissa vesistöissä, vaikka se ei välttämättä näy ekologisen tilan luokassa. Tila voi olla heikentynyt esimerkiksi vesistön perkaamisen tai eliöstön vaelluksia estävien patojen tai teiden rakentamisen takia. Merkittävimmät toimet säännöstelyjen vesien kannalta ovat Tengeliönjoen vesistön säännöstelyn kehittämishanke ja vaellusyhteyden avaaminen Tornionjoelta Tengeliönjoen vesistöön. Säännöstelyjen kehittämishankkeissa tulee huomioida paitsi vesienhoidon tavoitteet, niin myös tulvariskien hallinnan tavoitteet ja näiden tavoitteiden yhteensovittaminen.

Valtion rooli on vähentynyt kunnostushankkeiden rahoittajana ja toteuttajana, minkä vuoksi kunnostushankkeiden toteutuksessa tarvitaan yhteistyötä sekä paikallisten tahojen aktiivisuutta ja osallistumista. Alueellisen ja paikallisen tason yhteistyön lisääminen ja rahoituspohjan laajentaminen ovat edellytykset kunnostushankkeiden toteutumiselle.

Esimerkki tällaisesta on suunnitteilla oleva Lapin vesistökuunnostushanke VESKU. Toteutuessaan hankkeen tavoitteena on aktivoida paikallisia toimijoita omaehtoiseen vesien kunnostus- ja hoitotyöhön. Lisäksi hankkeen tavoitteena on edistää vesienhoitoa luomalla pohjoisiin olosuhteisiin soveltuvat toimintamallit sekä välittäjäorganisaatio pienimuotoisten vesistöjen kunnostus- ja hoitohankkeiden käynnistämiseksi ja hankkeiden tueksi.

Kalataloudellisiin kunnostushankkeisiin pyritään saamaan muitakin rahoittajia kuin valtio. Lapin ELY-keskuk- sen kautta rahoitettavat virtavesien kalataloudelliset kunnostukset kohdennetaan jokikohteisiin, joilla on huomata- tavaa merkitystä uhanalaisten vaelluskalakantojen lisääntymisen ja poikastuotannon kannalta.

Valuma-aluekunnostuksia on tarpeen toteuttaa monilla valuma-alueilla, missä ojitukset ovat heikentäneet tai heikentävät edelleen vesien tilaa.

Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen

Pääosa Tornionjoen vesienhoitoalueen järvistä ja joista on erinomaisessa tai hyvässä tilassa. Näiden vesien tilan turvaamiseksi tulee tarkastella erityisesti maankäytön suunnitteluun ja ympäristöluvitukseen liittyvän sijain- ninohjauksen sekä etenkin metsätalouden vesiensuojelutoimenpiteiden hyödyntämistä. Aluetta koskevia suun- nitelmia ja päätöksiä tekevien tietoisuutta erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien sijainnista ja tilaan vaikuttavista tekijöistä tulee jatkossa edistää. Lisäksi monet vesienhoidon suunnittelussa hyvään tilaan luokitel- lut vesistöt kaipaavat kunnostustoimenpiteitä tilan parantamiseksi tai ylläpitämiseksi.

Vesienhoito otetaan huomioon kaavoituksessa ja rakentamisen ohjauksessa

Kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytössä on otettava huomioon pinta- ja pohjavesien suojelutarve ja käyt- tötarpeet. Kaavatasoilla (maakunta-, yleis- ja asemakaavoissa) tavoitteena on aikaansaada vesienhoi- dollisesti kestävää suunnittelua ja ratkaisuja maankäyttö- ja rakennuslain keinovalikoimaa hyödyntämällä. Myös rakentamisen ohjauksessa tulee hyödyntää kaikkia maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön mahdollistamia kei- noja vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kaavaa laadittaessa on selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa otettava entistä enemmän huomioon pin- ta- ja pohjavedet. Valuma-aluekohtainen tarkastelu on aina tarvittaessa ulotettava kaava-alueen ulkopuolelle.

Edelleen on erityisen tärkeää estää erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan heikkeneminen. Kaavoituksen ja luvituksen keinoin on ohjattava etenkin vesien tilaan haitallisesti vaikuttavaa alueidenkäyttöä, rakentamista tai muuta ympäristölle haitallisten toimintojen sijoittamista. Poikkeamispäätösten ratkaisuisa tulee ottaa huomioon vesien tilan tavoitteet.

Toimenpiteiden toteutus

Vesienhoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteutus riippuu hyvin monen eri tahon toimista. Näitä ovat esim. toi- minnanharjoittajat, yritykset, kotitaloudet, kansalaisjärjestöt, valtion sektoriviranomaiset, aluehallintovirastot, kunnat, maakuntien liitot, tutkimuslaitokset, etujärjestöt, yhdistykset ja monet vapaaehtoiset toimijat.

Ensisijainen vastuu toimien toteuttamisesta on kuitenkin niillä yksityisillä toimijoilla (mm. toiminnanharjoittajat, kansalaiset, järjestöt), jotka vaikuttavat toimillaan vesien tilaan. Monet vesiensuojelua edistävät toimet perus- tuvat vapaaehtoisuuteen ja eri tahojen yhteistyöhön ja valmiuteen kehittää ja osallistua niiden rahoitukseen ja toimeenpanoon. Myös monet ohjaukskeinot perustuvat vapaaehtoisuuteen.

Voimavarojen riittävyyden turvaaminen on tärkeää sekä julkisen sektorin että toiminnanharjoittajien toiminnan varmistamiseksi. Valtion ja kuntien mahdollisuudet edistää toimenpiteiden toteutusta ovat heikentyneet julkisen hallinnon säästötoimien seurauksena ja vesiensuojeluun suunnatun rahoituksen pienentyessä.

Uusien yhteistyömuotojen ja rahoituskanavien kehittämiseen tulee panostaa jatkossa entistä enemmän. Kes- keisiä toimenpiteitä tulee hankkeistaa ja hakea rahoitusta eri lähteistä. Vesienhoidon toimenpiteisiin tulee jatkos- sa entistä enemmän hakea rahoitusta myös EU:n eri rahoituskanavista. Ruotsin kanssa tulee jatkaa yhteistyö- hankkeita vesienhoidon toimenpiteiden toteuttamiseksi.

Rahoituksen kehittäminen ja sen kohdentaminen on vain yksi vesienhoitosuunnitelmien toimeenpanon välineistä. Suuri osa toimeenpanoa tapahtuu kehittämällä nykyistä toimintaa kuten parantamalla ennakkosuunnittelua, kohdentamalla tutkimusta sekä tehostamalla neuvontaa ja koulutusta eri neuvontaorganisaatioiden kautta. Viranomaistoimintojen ohjauksella ja eri toimintojen yhteensovittamisella on tärkeä rooli. Luvanvaraisten toimintojen toimet ovat pääosin nykykäytännön mukaisia ja ympäristölupiin perustuvia. Vesienhoitosuunnitelmien toimeenpano ja rahoituksen järjestäminen edellyttää paljon yhteistyötä ja eri tahojen sitoutumista toimiin. On tärkeää, että eri toimijat saadaan sitoutumaan vesienhoidon tavoitteisiin ja toteuttamiseen, miten kansalaisia saadaan aktivoitua toimimaan ja miten vesien hyvän tilan asettamat vaatimukset huomioidaan jokapäiväisessä toiminnassa eri sektoreilla.

Suunnitelman tarkistamisen työohjelma

Työohjelmassa kerrotaan mistä vesienhoidossa on kysymys, miten vesienhoitosuunnitelma ja sen toimenpideohjelma tarkistetaan sekä millaisella aikataululla suunnittelussa edetään. Voit antaa palautetta työohjelman sisällöstä.

Vesienhoidolla tarkoitetaan vesienhoito- ja merenhoitolain (1299/2004) mukaista suunnitelmallista toimintaa, joka tähtää pintavesien vähintään hyvään ekologiseen ja kemialliseen tilaan sekä pohjavesien hyvään määrälliseen ja laadulliseen tilaan. Pintavesiin luetaan järvien ja jokien lisäksi myös rannikkovedet. Vesienhoidon suunnittelusta vastaavat ympäristöviranomaiset, mutta suunnitteluun ja toteutukseen tarvitaan laajaa vuorovaikutusta ja osallistumista.

Suomi on jaettu vesienhoitoalueisiin, joista Tornionjoen vesienhoitoalue on yksi. Kullekin vesienhoitoalueelle laadittiin vesienhoitosuunnitelma ensimmäisen kerran vuonna 2009. Suunnitelmat tarkistettiin vuonna 2015. Voimassa olevat vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat vuoteen 2021 löytyvät osoitteesta: ymparisto.fi/vaikutavesiin. Nyt nämä suunnitelmat ja ohjelmat päivitetään koskemaan vuosia 2022–2027.

Vesienhoitoa suunnitellaan yhteistyössä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) suunnittelevat vesienhoitoa toimialueillaan ympäristöministeriön ohjauksessa. Valtakunnan tasolla suunnitteluun osallistuvat keskeisimmin Suomen ympäristökeskus (SYKE) ja Luonnonvarakeskus (Luke). Aluehallintouudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan suunnittelun järjestämiseen, mutta periaatteet pysyvät samoina.

Vesienhoidon suunnittelu ja yhteistyö tapahtuvat pääosin ELY-keskusten toimialueilla. Suunnittelussa keskeisenä periaatteena on avoin ja osallistuva yhteistyö. Vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien tarkistamisen aikana kuullaan kaikkia asianosaisia tahoja. Ympäristöministeriö järjestää valtakunnallisia sidosryhmätilaisuuksia ja ELY-keskukset mahdollisuuksiensa mukaan alueellisia tilaisuuksia kuulemisten aikana ja suunnitelmien tarkistustyön eri vaiheissa.

Alueellisten vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmien merkitys suunnittelutyössä on keskeinen. Yhteistyöryhmissä ovat edustettuina vesien käyttöön, suojeluun ja tilaan vaikuttavat valtion ja kuntien viranomaiset, elinkeinon harjoittajat, järjestöt, vesialueiden omistajat, keskeiset tutkimuslaitokset sekä vesien käyttäjät ja ELY-keskusten painotuksista riippuen muutkin tahot. Yhteistyöryhmien kokoonpano löytyy vesienhoitoalueiden verkkosivuilta (ks. luku Yhteystiedot tämän asiakirjan lopusta).

Yhteistyö Ruotsin kanssa

Suomi ja Ruotsi laativat kumpikin omalle alueelleen vesienhoitosuunnitelman jotka Suomalais-ruotsalainen rajajokisopimus velvoittaa sovittamaan yhteen. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii yhteistyöstä Norrbottenin lääninhallituksen ja suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission kanssa. Komissio on vesienhoitoalueella maiden välinen yhteistyöelin, joka osaltaan huolehtii suunnitelmien yhteensovittamisesta. Komissio osaltaan vahvistaa tai hylkää ehdotukset vesienhoitosuunnitelmaksi.

Nyt käynnistynyttä suunnittelukautta varten on laadittu yhteinen työohjelma, jonka tarkoituksena on edistää vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien yhteensovittamista aiempaa paremmin.

Vesienhoito liittyy merenhoitoon ja tulvariskien hallintaan

Vesienhoidon, merenhoidon ja tulvariskien hallinnan suunnittelussa otetaan huomioon toistensa tavoitteet ja toimenpiteet. Valtakunnallisesti laadittavan merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman valuma-alueita ja rannikkoalueita koskevat toimenpiteet esitetään pääosin vesienhoitosuunnitelmissa. Toimenpiteet sovitetaan rannikkoalueella yhteen aiempaa tiukemmin rehevöitymisen sekä vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden osalta. Merenhoitosuunnitelmassa tarkastellaan meriympäristöä laajasti ja rannikkovesien lisäksi se kattaa myös Suomen avomerialueen. Rehevöitymisen ja haitallisten aineiden lisäksi merenhoidon tavoitteena on saavuttaa hyvä tila mm. seuraavien tekijöiden osalta: luonnon monimuotoisuus, vieraslajit, kaupalliset kalalajit, merenpohjan koskemattomuus, roskaantumisen ja vedenalainen melu. Merenhoitosuunnitelman laatimisessa tehdään yhteistyötä muiden Itämeren maiden kanssa. Kuulemiset pyritään aloittamaan yhtä aikaa, mutta kuulemisten kesto voi vaihdella.

Merenhoidossa on käynnistynyt toinen suunnittelukierros. Kuuleminen meren hyvän tilan määritelmistä, tila-arviosta ja ympäristötavoitteista alkoi 8.1.2018 ja päättyi 16.2.2018. Vuonna 2019 kuullaan merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmasta. Merenhoidon toimenpideohjelmasta kuuleminen alkaa samaan aikaan vesienhoitosuunnitelmasta kuulemisen kanssa vuonna 2020.

Tulvariskien hallinnan suunnittelussa kuullaan keväällä 2018 kansalaisia ja sidostahoja ehdotuksista merkittäviksi tulvariskialueiksi. Tämä vaihe tehdään nyt toistaa kertaa ja sen perusteella voidaan nimetä uusia tai poistaa olemassa olevia nimettyjä riskialueita tai muuttaa niiden rajoja. Myöhemmin on mahdollista osallistua myös tulvariskien hallintasuunnitelmien kuulemiseen samanaikaisesti vesien- ja merenhoidon kuulemisen kanssa. Alueellista yhteistyötä varten nimetään vuonna 2018 tulvaryhmät, joiden toiminnalla on liittymäkohtia vesienhoitotyöhön.

Merenhoidon ja tulvariskien hallinnan taustalla ovat samanlaiset Euroopan valtioita sitovat direktiivit kuin vesienhoidolla. Merenhoitoa koskee Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) ja tulvariskien hallintaa Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010). Vesienhoidossa otetaan huomioon myös **juomavesi-, luonto- ja lintudirektiivien** tavoitteet. Lisätietoa merenhoidon ja tulvariskien hallinnan suunnittelusta löydät osoitteesta: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin.

Suunnittelun aikataulu ja vaiheet

Vesienhoitosuunnitelmien päivittäminen ja toimenpideohjelmien tarkistaminen hoitokautta 2022–2027 varten etenee vaiheittain vesien- ja merenhoitolaissa esitettyjen määräaikojen puitteissa (Kuva 7). Vuonna 2018 viimeistellään vesienhoitosuunnitelman tarkistamisen työohjelma ja aikataulu sekä laaditaan yhteenveto keskeisistä kysymyksistä. Pinta- ja pohjavesien tilan seurantaohjelmat päivitetään ja vesien tilan arviointi käynnistyy. Tila-arviot valmistuvat vuoden 2019 aikana ja ne tulevat nähtäville vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen myötä ennen luokituksen lopullista vahvistamista.

Vesienhoidon suunnittelun aikataulu vuoteen 2021	2018				2019				2020				2021			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Työohjelmasta, aikataulusta ja keskeisistä kysymyksistä kuuleminen																
Ympäristöselostuksen laatimisesta ja sisällöstä kuuleminen																
Vesimuodostumien rajausten ja ominaispiirteiden tarkistaminen																
Pinta- ja pohjavesien seurantaohjelmien laatiminen																
Edellisen vesienhoitosuunnitelman toimenpiteiden raportointi																
Tarkistukset voimakkaasti muutettujen vesien nimeämisiin																
Pinta- ja pohjavesien tila-arviot (luokittelu)																
Ympäristötavoitteiden määrittely																
Toimenpideohjelman tai -ohjelmien päivittäminen																
Vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen laatiminen																
Vesienhoitosuunnitelman ympäristöselostuksen laatiminen																
Vesienhoitosuunnitelmaehdotuksesta kuuleminen																
Suunnitelman ympäristöselostuksesta kuuleminen																
Ehdotuksen täydentäminen kuulemisten perusteella																
Vesienhoitosuunnitelmien käsittely Valtioneuvostossa																
Yhteistyöryhmien osallistuminen																
Edellisen kierroksen toimenpiteiden toteutus ja seuranta																
Toimenpide- ja seurantaohjelman toteuttaminen alkavat v. 2022																

Kuva 7. Vesienhoidon suunnittelun aikataulu vuosineljänneksittäin (1-4) vuoden 2021 loppuun saakka.

Jo käynnissä olevien vesienhoidon toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan jatkuvasti. Toimenpiteiden toteutumisen tilanne raportoidaan EU:lle vuoden 2018 lopussa. Vuosina 2019 ja 2020 täsmennetään vesienhoidon ympäristötavoitteita ja suunnitellaan niiden saavuttamiseksi tarvittavia toimia. Vuonna 2020 valmistuu ehdotus tarkistetuksi vesienhoitosuunnitelmaksi. Se viimeistellään kuulemisessa saadun palautteen perusteella ja hyväksytään valtioneuvostossa vuoden 2021 loppuun mennessä. Tämän jälkeen käynnistyy järjestyksessä kolmas vesienhoitokausi.

Suunnittelu koskee pinta- ja pohjavesiä

Vesienhoidon tavoitteet koskevat kaikkia pintavesiä niiden koosta, ominaisuuksista tai sijainnista riippumatta. Pintavedet on vesienhoidon suunnittelua varten jaettu **vesimuodostumiksi**, joita ovat joet ja järvet tai niiden osat sekä rannikkovesien osat.

Koska vesienhoitoalueella on suuri määrä vesiä, kaikkia niitä ei ole mahdollista tarkastella yksilöidysti. Vesienhoidon toisella suunnittelukaudella tarkasteltiin yksilöidysti vesienhoitoalueen kaikkia pinta-alaltaan yli 1 km² kokoisia järviä ja valuma-alueeltaan yli 100 km² laajuisia jokia. Vesienhoidon kolmannella suunnittelukaudella on tarkoitus tarkastella kaikkia yli 50 ha suuruisia järviä sekä valuma-alueeltaan yli 50 km² suuruisia jokivesiä. Valuma-alueeltaan pienempien jokivesien ottaminen mukaan vesienhoidon suunnitteluun lisää tarkasteltavien vesimuodostumien määrää. Mahdollisuuksien mukaan tarkastellaan myös pienempiä jokia ja järviä, jos ne on arvioitu vesienhoidon tai muiden suojele- ja käyttötarpeiden kannalta erityisen merkittäviksi. Lisäksi vesimuodostumien rajauksissa aikaisemmin havaitut virheet ja epäjohtomukaisuudet korjataan.

Vesienhoidossa tarkasteltavat pohjavesimuodostumat ovat käsittäneet vedenhankinnan kannalta tärkeät ja vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet (luokat I ja II). Tarkasteltavien pohjavesimuodostumien määrä tulee muuttumaan. Syynä on pohjavesialueiden uusi luokittelu. Entiset, vedenhankinnan kannalta tärkeät ja vedenhankintaan soveltuvat I- ja II-luokan pohjavesialueet tarkastellaan uudelleen niiden sijoittamiseksi **luokkiin 1 ja 2**. Ne saavat lisäksi tunnuksen E, mikäli vaikutusalueella on merkittäviä, niistä suoraan riippuvaisia pintavesi- ja maaekosysteemejä. Nykyiset, III-luokan alueet luokitellaan luokkiin 1 tai 2, mikäli ne soveltuvat vedenhankintaan. Vedenhankintaan soveltumattomat alueet poistetaan pohjavesialueluokituksesta tai ne saavat tunnuksen E, mikäli pintavesi- ja maaekosysteemit ovat niistä suoraan riippuvaisia.

Ihmistoiminnan vaikutukset vesien tilaan arvioidaan

Kuormitusarviot

Vesistöihin kulkeutuvasta, piste- ja hajakuormituslähteistä peräisin olevasta ravinnekuormituksesta (käytännössä fosfori ja typpi) tarvitaan arviot, jotta vesienhoidon toimenpiteet voidaan kohdentaa oikein. Kuormitus arvioidaan ympäristöhallinnon WSFS-VEMALA-mallilla sekä valvonta- ja kuormitustietojärjestelmän (VAHTI) tietojen avulla. Kuormitusarvioita hyödynnetään vesien tilaa arvioidessa ja toimenpideohjelmia laadittaessa. Ravinteiden lisäksi kootaan saatavilla olevat tiedot kiintoainekuormituksesta sekä vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden esiintymisestä. VEMALA-mallin päivitys on käytössä keväällä 2018.

Vesirakentamisen aiheuttamat muutokset

Ihmistoiminnan vaikutus kaikkien vesimuodostumien rakenteelliseen tilaan sekä järvien vedenkorkeus- ja virtavesien virtaamavaihteluun arvioidaan kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta. Muuttuneisuusarviota hyödynnetään luokittelussa, toimenpiteiden suunnittelussa ja vesien nimeämisessä keinotekoisiksi tai voimakkaasti muutetuksi.

Vesirakentaminen on muuttanut osaa vesimuodostumista voimakkaasti. Padotut tai kaivetut altaat, kanavat ja muut ihmisen kokonaan rakentamat vesimuodostumat on nimetty keinotekoisiksi. Osa vesimuodostumista on nimetty voimakkaasti muutetuiksi. Niissä ihmistoiminnan aiheuttamat rakenteelliset ja virtaamiin liittyvät muutokset ovat olleet niin suuria, ettei hyvää ekologista tilaa voitaisi saavuttaa aiheuttamatta merkittävää haittaa vesistön tärkeille käyttömuodoille, joita ovat mm. tulvasuojelu, vesivoimatuotanto ja virkistyskäyttö. Näiden vesimuodostumien ympäristötavoitteen määrittelyssä on otettu huomioon vesien tärkeä käyttömuoto. Tavoite on siis muita vesimuodostumia alhaisempi. Kolmannella kierroksella vesien muuttuneisuus ja nimeämisen perusteet arvioidaan uudestaan.

Pohjavesiin kohdistuvan ihmistoiminnan vaikutukset

Pohjavesimuodostumista, jotka eivät ihmistoimintojen takia mahdollisesti saavuta hyvää tilaa, kerätään laatu-tietoa tarkempaa arviointia varten. Jos ihmistoiminnan havaitaan pilaavan merkittävästi pohjaveden laatua, nime-tään pohjavesimuodostuma **riskialueeksi**. Mahdollisilla uusilla ja jo olemassa olevilla riskialueilla tarkastellaan ja päivitetään riskitekijöiden aiheuttamat merkittävät paineet. **Selvityskohteiksi** on aiemmin nimetty pohjave-simuodostumat, joilta ei ole ollut saatavilla laatu-tietoa. Sitä kerätään, jotta ihmistoiminnan vaikutukset voidaan arvioida mahdollisimman luotettavasti.

Vesien tila arvioidaan uudella aineistolla

Pintavesien tila

Nyt jo kolmannen kerran tehtävässä pintavesien tilan arviossa eli luokittelussa yleisperiaate ja menettelytavat pysyvät ennallaan. **Ekologinen tila** määräytyy ensisijaisesti biologisten aineistojen perusteella. Arvioinnin tu-kena käytetään fysikaalis-kemiallisia mitta-aineistoja ja tietoja hydrologis-morfologisesta muuttuneisuudesta. Työn tuloksena on pintavesimuodostumien jako viiteen ekologiseen tilaluokkaan: erinomainen, hyvä, tyydyttä-vä, välttävä ja huono. Luokittelussa käytetään pääosin vuosien 2012–2017 aineistoja ja vuosien 2011 ja 2018 aineistoja siltä osin kuin ne ovat käytettävissä ja täydentävät luokittelua. Haasteena tulee edelleen olemaan se, että pienten vesien tilan arvioimiseksi tietoa on vähän. Tämän takia tilan arviointia joudutaan osin tekemään ryh-mittelyn sekä asiantuntija-arvioinnin avulla. Pieniin järviin sovellettava ryhmittely perustuu kattavasta aineistosta tehtyihin mallinnuksiin. Asiantuntija-arvion tukena käytetään mm. karttatarkasteluja sekä vesistöön kohdistuvien paineiden arviointia.

Ihmisen toiminta aiheuttaa ympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden pääsyä vesiympäristöön. Vesien-hoidon yksi tavoite on pinta- ja pohjavesimuodostumien hyvä **kemiallinen tila**. Tämä edellyttää, että näiden aineiden pitoisuudet ovat vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksessa määriteltyjen raja-arvojen alapuolella. Vesienhoitoalueittain täydennetään edellisellä kierroksella laadittua pintavesille vaarallisten ja haitallisten aineiden päästöinventariota 12 uuden aineen osalta. Pintavesien kemiallisen tilan luokittelussa hyödynnetään sekä seurannan että toiminnanharjoittajien tekemän velvoitetarkkailun tuloksia. Kemiallisessa tilassa on käytössä vai kaksi luokkaa: hyvä ja ei hyvä.

Pohjavesien tila

Pohjavesimuodostumat luokitellaan niiden kemiallisen ja määrällisen tilan perusteella hyväksi tai huonoksi. Luokittelu tehdään riskialueiksi nimetyille pohjavesimuodostumille, joilla ihmistoiminta uhkaa veden laatua tai määrää. Mikäli riskinarvioinnissa ei tunnisteta ihmistoiminnan aiheuttamia paineita, pohjavesien tilan katsotaan olevan hyvä.

Pohjavesien **määrällistä tilaa** arvioitaessa seurataan, vaikuttaako ihmistoiminta pohjaveden pinnan korke-uteen. Vesipinnan laskeminen voi huonontaa oleellisesti pohjavesimuodostuman tilaa, vaikuttaa pohjavedestä riippuvaisiin maaekosysteemeihin tai johtaa siihen, ettei pintavesien ympäristötavoitteita saavuteta. Pohjavesi-en **kemiallisen tilan** arvioinnissa verrataan haitallisten aineiden pitoisuuksien vuosikeskiarvoja pohjavedelle asetettuihin ympäristölaatu-normeihin sekä tarkastellaan, miten pitoisuudet mahdollisesti vaikuttavat muuhun ympäristöön, erityisesti pohjavesiin liittyviin pintavesiin ja maaekosysteemeihin sekä pohjaveden käyttöön juo-mavetenä.

Seurantaohjelmat tarkistetaan

Pinta- ja pohjavesien seurantaohjelmien tarkistamisessa otetaan huomioon uudet vesimuodostumat, vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden seuranta, biologisen seurannan kattavuus sekä keskenään samankaltaisten vesimuodostumien ryhmittely. Seurantoja varten on kehitetty uusia työkaluja ja menetelmiä, yhtenä esimerkkinä kaukokartoitus.

Vesimuodostumille asetetaan ympäristötavoitteet

Vesienhoidon alkuperäisenä ympäristötavoitteena on saavuttaa pintavesien hyvä ekologinen ja kemiallinen tila sekä pohjavesien hyvä kemiallinen ja määrällinen tila **vuoteen 2015 mennessä**. Ensimmäisissä vesienhoitosuunnitelmissa arvioitiin tavoitteiden saavuttamisen mahdollisuutta ja esitettiin arvio tavoitteiden saavuttamisen aikataulusta. Kuormitetuimmilla ja moniongelmaisilla alueilla tavoiteaikataulua jouduttiin pidentämään lainsäädännön sallimilla kuudella tai 12 vuodella joko vuoteen 2021 tai vuoteen 2027. Direktiivin sallimaa tavoitteiden lieventämistä ei Suomessa ole otettu toistaiseksi käyttöön.

Ympäristötavoitteiden määrittelyssä otetaan huomioon erityiset alueet, joita ovat talousveden ottoon käytettävät vedet, vedestä riippuvaisiin Natura 2000 -alueisiin liittyvät vedet ja EU-uimarantoihin liittyvät vedet. Lisäksi tarkastellaan keinotekoisiksi tai voimakkaaksi muutetuiksi nimettyjen vesien tärkeitä käyttömuotoja sekä vesienhoitoalueelle kaavailtuja uusia, merkittäviä hankkeita. Näillä on omat lakisäätöiset menettelynsä sen arvioimiseksi, onko vesienhoidon yleisistä tavoitteista mahdollista poiketa.

Ympäristötavoitteet tarkistetaan käyttäen hyväksi toimenpiteiden toteuttamisen seurannasta saatavaa tietoa, uutta pinta- ja pohjavesien luokittelua, toimenpiteiden suunnittelua sekä tietoa toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista.

Toimenpiteet suunnitellaan yhteistyössä

Vesien tilan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavat toimenpiteet suunnitellaan toimialoittain, mutta aiempaa enemmän tarkastellaan myös eri toimintojen ja toimenpiteiden yhteisvaikutuksia. Suunnittelussa arvioidaan toimenpiteiden ja toimenpidevaihtoehtojen kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä kustannusten kohtuullisuutta. Myös toimenpiteiden toteutusta tukevia ohjauskeinoja ja hyötyjen arviointia kehitetään. Vesienhoitoalueiden toimenpiteet suunnitellaan ELY-keskuksissa yhteistyössä alueellisten toimijoiden ja muiden tahojen kanssa. Rehevöitymistä ja haitallisia aineita koskevat toimenpiteet suunnitellaan ja mitoitetaan yhteistyönä siten, että ne tukevat myös merenhoidon tavoitteiden saavuttamista.

Vesienhoitosuunnitelma tarkistetaan

Lapin ELY-keskus tarkistaa Tornionjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman. Vesienhoitosuunnitelmasa esitetään mm. vesienhoitoalueen pinta- ja pohjavesien seurantaohjelma, yleistiedot koko vesienhoitoalueesta, koko vesienhoitoaluetta koskevat asiat, yhteenveto toimenpideohjelmasta sekä suunnitelman ympäristöselostus. Ympäristöselostuksen laatimista on käsitelty tässä kuulemisasiakirjassa omana lukunaan. Ehdotukseen tarkistetuksi vesienhoitosuunnitelmaksi voi ottaa kantaa sen tullessa kuultavaksi vuonna 2020.

Vesienhoidon toteutusta edistetään ja seurataan

Vuoteen 2021 ulottuvien vesienhoitosuunnitelmien toimeenpano on käynnissä kaikilla toimintasektoreilla ja alueilla. Keskeisten ohjauskeinojen toteutus on edennyt, ja eri ministeriöt ovat olleet aktiivisesti mukana pohtimassa keinoja vesienhoidon edistämiseksi. Vesienhoidon kohteisiin on suunnattu ministeriöiden kärkirahoitusta ja rahoitusmahdollisuuksia on markkinoitu keskitetysti mm. Rahat pintaan -verkkosivuston avulla. Alue- ja paikallistason toimintaa on tuettu ja avustuksia on myönnetty keskeisille vesienhoitokohteille.

Toimeenpanon tilanteesta raportoidaan EU:n komissiolle vuoden 2018 lopussa ja toisen kerran vuonna 2021 osana vesienhoitosuunnitelmien raportointia. Toimenpiteiden edistymiseen liittyvää viestintää kehitetään.

Ympäristövaikutusten arviointi

Tässä luvussa käydään lyhyesti läpi ympäristöarvioinnin pääperiaatteet ja kerrotaan miten arviointi on tarkoitus tehdä vesienhoitosuunnitelmien tarkistamisen yhteydessä. Lisäksi kerrotaan miten tulokset tullaan huomioimaan jatkovalmistelussa. Ympäristöarvioinnin toteutusta varten toivotaan palautetta tässä luvussa esitetyistä asioista.

Osana vesienhoitosuunnitelman sekä siihen liittyvien toimenpideohjelmien valmistelua tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista annetun SOVA-lain mukainen **ympäristöarviointi**. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa ja kuvata suunnitelmien toteuttamisen välittömät ja välilliset vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen. Myös edellä mainittujen tekijöiden vuorovaikutussuhteet tulee arvioida. Ympäristöarviointiin sisältyy kaksi julkista kuulemistä, joista nyt on käynnissä ensimmäinen. Se koskee ympäristöselostuksen valmistelun aloittamista.

Miten arviointi toteutetaan vesienhoidon suunnittelussa

Vesienhoidon suunnittelun lähtökohtana on pintavesien ekologisen ja kemiallisen sekä pohjavesien laadullisen ja määrällisen tilan parantaminen tai ylläpitäminen. Vesienhoitosuunnitelman toteuttamisen vesien tilaan kohdistuvat vaikutukset tulevat arvioiduksi osana varsinaista suunnittelua. Myös kustannukset arvioidaan koko maassa yhtenäisin perustein toimenpiteiden suunnittelun osana. SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi kattaa kuitenkin lukuisia muita vaikutuksia, jotka tulee arvioida. Vesienhoidon kannalta keskeistä on sisällyttää tarkasteluun seuraavat vaikutukset:

- Vaikutukset vedenhankintaan
- Vaikutukset elinkeinoihin
- Vaikutukset vesivoiman tuotantoon
- Vaikutukset kiinteistön/maan arvoon
- Vaikutukset virkistyskäyttöön
- Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen
- Vaikutukset vesiluontoon ja vesiekosysteemeihin
- Vaikutukset pohjavesistä riippuvaisiin maaekosysteemeihin
- Vaikutukset tulvasuojeluun
- Vaikutukset merenhoidon tavoitteisiin
- Vaikutukset terveyteen ja turvallisuuteen
- Vaikutukset ilmastonmuutokseen ja siihen sopeutumiseen
- Vaikutukset maisemaan, yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Yllä luetellut merkittävimmät vaikutukset muodostavat arviointikehikon, jota hyödynnetään vesien tilaa parantavien toimenpiteiden valinnassa. Arviointikehikkoa sovelletaan kulloinkin tarkasteltavaan kysymykseen. Esimerkiksi pohjavesien vaikutuksia tarkasteltaessa poimitaan kehikosta ne vaikutukset, jotka ovat pohjavesien osalta keskeisiä. Myös mahdolliset muut vaikutukset tullaan tunnistamaan.

Suunnittelusta vastaavat ELY-keskukset selvittävät ja arvioivat vesienhoitosuunnitelmassa tarkasteltavien toimenpiteiden tai toimenpideryhmien merkittävimmät ympäristövaikutukset yhteistyössä omien yhteistyöryhmien kanssa. Tarkastelu tehdään niille toimenpiteille, joihin liittyy merkittäviä vaikutuksia tai mahdollisia näkemyseroja. Vaikutuksia verrataan vaihtoehtoiseen tilanteeseen, jossa toimenpiteitä ei toteuteta. Myös vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan. Arviointia varten ei ole tarkoitus tehdä erillisiä selvityksiä tai tutkimuksia, vaan se perustuu olemassa olevaan tietoon. Tämän takia esimerkiksi yhteistyöryhmien osallistuminen on tärkeää.

Vesienhoitosuunnitelman toteuttamisen merkittävät ympäristövaikutukset kootaan ympäristöselostukseen, jossa esitetään lisäksi seuraavat tiedot:

- vesienhoitosuunnitelman pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja suhde muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin
- ympäristön nykytila ja sen kehitys, jos vesienhoitosuunnitelmaa ei toteuteta
- ympäristön ominaispiirteet todennäköisellä vaikutusalueella
- vesienhoitosuunnitelman kannalta merkitykselliset ympäristöongelmat ja suojelutavoitteet
- haittoja ehkäisevät, vähentävät tai poistavat toimet
- vaihtoehtojen valinnan perusteet
- kuvaus siitä, miten arviointi on suoritettu
- kuvaus seurannan toteuttamisesta

Ympäristöselostus ja sen yleistajuinen yhteenveto sisällytetään vesienhoitosuunnitelmaehdotukseen. Ympäristöselostuksesta saatu kuulemispalaute otetaan huomioon suunnitelman viimeistelyssä. Suunnitelman hyväksymisestä valtioneuvostossa tullaan aikanaan tiedottamaan ja valmis suunnitelma ja ohjelma tulevat julkisesti nähtäville.

Mistä asioista nyt toivotaan palautetta

Tässä vaiheessa voitte antaa mielipiteenne vesienhoitosuunnitelman ja ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta. Toteutukseen liittyen toivomme palautetta esimerkiksi siitä, onko yllä kuvattuun arviointikehikkoon sisällytetty tärkeimmät tarkasteltavat asiat vai onko luettelo jäänyt merkittävien vaikutusten osalta puutteelliseksi. Lisäksi haluaisimme näkemyksiä siitä, mihin tai minkä tyyppisiin toimenpiteisiin vaikutusten arviointia olisi erityisesti syytä kohdentaa. Kuulemisessa saatu palaute kootaan ja sitä hyödynnetään jatkotyössä.

ELY-keskukset kuulevat erikseen muita viranomaisia ympäristöarvioinnin toteutuksesta sekä ympäristöselostuksessa annettavien tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta.

Suunnitteluun vaikuttava yleinen kehitys

Vesienhoidon kolmannella kierroksella otetaan huomioon muutokset, joita toimintaympäristössä on tapahtunut edellisten vesienhoitosuunnitelmien valmistumisen jälkeen. Tässä nostetaan esille muutoksista keskeisimpiä.

Vesienhoitoon vaikuttavaa lainsäädäntöä on muutettu ja vesienhoitoa on aktiivisesti edistetty ohjelmilla ja strategioilla. Toisaalta myös toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia. Vuodelle 2020 suunniteltu aluehallintouudistus tapahtuu keskellä suunnittelukautta. Toteutuessaan se tulee vaikuttamaan suunnitteluun ja toteutukseen, mutta vaikutuksia on vaikea ennakoida tässä vaiheessa. Tämän asiakirjan loppuun on koottu luettelo keskeisistä vesienhoitoon liittyvästä lainsäädännöstä.

Ilmastonmuutos ja tulviin varautuminen

Ilmastonmuutos heijastuu vesistöihin monella tavalla. Muuttunut sadanta ja lumipeitteisyys voi lisätä maalta peräisin olevaa kuormitusta ja tulvien talviaikainen esiintymisriski voi kasvaa. Vesienhoitosuunnitelmissa esitetään arvio ilmastonmuutoksen vaikutuksista vesiin vesienhoitoalueittain. Vesienhoidon toimenpiteitä arvioidaan myös sen perusteella miten ne edistävät sopeutumista ilmastonmuutokseen.

Ensimmäiset tulvariskien hallintasuunnitelmat merkittävillä tulvariskialueille hyväksyttiin vuonna 2015. Suomessa on nimetty kaikkiaan 21 merkittävää tulvariskialuetta, mutta tulvasuojelua tehdään myös muilla alueilla. Vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallinnan suunnittelusta vastaavat ELY-keskukset ja suunnittelu-työhön on nimetty tulvaryhmät, joissa on edustus eri viranomaissektoreilta. Hallintasuunnitelmat tarkistetaan samanaikaisesti vesienhoitosuunnitelmien kanssa ottaen huomioon vesienhoidon tavoitteet. Yhteen sovittamista tehdään myös toimenpiteiden suunnittelussa. Parhaassa tapauksessa eri suunnittelujärjestelmien toimenpiteet tukevat toisiaan, mutta äärimmäisessä tapauksessa tulvariskien hallitsemiseksi voidaan joutua poikkeamaan vesienhoidon tavoitteista.

Uusia kansallisia linjauksia jotka ohjaavat osaltaan vesienhoitoa

Vesienhoidon suunnitteluun liittyy useita hallituksen kärkihankkeita. [Kiertotalouden läpimurto, vesistöt kuntoon](#) -kärkihankkeen tavoitteena on hyödyntää kiertotalouden kasvavia mahdollisuuksia. Vesistöihin huuhtoutuvien ravinteiden ja humuksen määrää vähennetään ja lisätään maatalouden ravinne- ja energiaomavaraisuutta. Tavoitteena on kiertotalouden liiketoiminnan kasvu ja uusien työpaikkojen syntyminen valmistelemalla kierrätystä edistävää sääntelyä ja ratkaisuja, lisäämällä ravinteiden kierrätystä ja tehostamalla toimia Itämeren ja vesien suojelemiseksi sekä käynnistämällä pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksen ja maa-aineskierrätyksen ko-keiluohjelma.

[Suomen kansallisen biotalousstrategian](#) tavoitteena on luoda uutta talouskasvua ja uusia työpaikkoja biotalouden liiketoiminnan kasvulla sekä korkean arvonlisän tuotteilla ja palveluilla, turvaten samalla luonnon ekosysteemien toimintaedellytykset.

[Sinisen biotalouden kansallinen kehittämissuunnitelman 2025](#) tavoitteena on nostaa esiin sinisen biotalouden eli veteen ja vesiluonnonvarojen hyödyntämiseen perustuvien liiketoimintojen kasvupotentiaali sekä luoda strateginen viitekehys kestäväen kasvun mahdollistamiseksi. Kehittämissuunnitelma tähtää vesiluonnonvarojen monipuoliseen hyödyntämiseen.

[Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa vuoteen 2030](#) linjataan konkreettisia toimia ja tavoitteita siten, että Suomi saavuttaa hallitusohjelmassa sekä yhdessä EU:ssa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia kaikilla toimialoilla.

[Suomen tiekartassa kiertotalouteen 2016–2025](#) on tehty tiekartta siitä, miten siirrytään kohti kiertotaloutta. Tiekartta sisältää seuraavat osiot: Kestävä ruokajärjestelmä, metsäperäiset kierrot, tekniset kierrot, liikkuminen ja logistiikka sekä yhteiset toimenpiteet. Näistä osioista ainakin kaksi ensimmäistä pitävät sisällään vesiin vaikuttavia tekijöitä: Metsäpuolen toimien osalta teollisuuden tehostaminen ja mm. tätä kautta puun käytön lisääminen voivat osaltaan vaikuttaa sekä teollisuuden kuormituksen että hakkuiden ja muiden metsätaloustoimenpiteiden kautta vesien tilaan.

Suunnitteluun vaikuttavia hankkeita ja ohjelmia

Maatalouden vesiensuojelun tehostamiseksi on toteutettu mm. [TEHO+- hanke](#) 2011–2014. Maatalouden vesiensuojelun tärkein ohjauskeino on edelleen maatalouden ympäristötuki. Parhailaan on menossa ympäristötukiohjelmakausi 2014–2020.

Metsätalouden toimenpiteiden suunnitteluun vaikuttavat [kansallinen metsästrategia 2025](#) (Valtioneuvoston periaatepäätös 12.2.2015), valtakunnallinen, valtioneuvoston hyväksymä [kansallinen metsäohjelma 2015](#), vuonna 2014 voimaan tullut uudistettu metsälaki sekä alueelliset metsäohjelmat.

[Turvetuotannon uudistettu ympäristönsuojeluohje](#) julkaistiin vuonna 2015. Turvetuotannon valumavesien ympärivuotisesta käsittelystä ja turvetuotannon ja metsätalouden vesiensuojelusta on saatavilla uudempaa tietoa (mm. [Tukos- projektin raportti](#) 2011 sekä [Taso-hankkeen loppuraportti](#) ja muut julkaisut).

Kalankasvatuksesta on saatavilla uudehko [ympäristönsuojeluohje](#) sekä maa- metsätalousministeriön [Kansallinen vesiviljelyn sijainnohjaussuunnitelma](#).

Kaivosteollisuuden laajenemisen osalta ympäristövaikutuksiin ja tarvittaviin toimenpiteisiin kiinnitetään suunnittelussa riittävästi huomiota. Vuonna 2015 Geologinen tutkimuskeskus julkaisi raportin [hyvistä käytännöistä kaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa](#).

Vesienhoidossa tarkasteltavien pohjavesimuodostumien määrässä tulee tapahtumaan muutoksia. Tämä johtuu pohjavesialueiden uudelleen luokittelusta. Tästä on kerrottu tarkemmin kappaleessa ”Suunnittelu koskee pinta ja pohjavesiä”.

[MONITOR2020-kehittämisohjelman](#) tavoitteena on uudistaa Suomen ympäristöseurannat vuoteen 2020 mennessä. Tärkeimpiä päämääriä on luoda seurannoille yhteiset toimintakäytännöt, automatisoida seurantoja ja ottaa vapaaehtoissektori, kansalaiset ja yritykset mukaan seurantatiedon tuotantoon, varastointiin ja jakeeluun.

Tiedotus ja tärkeimmät tietolähteet

Vesienhoidon kolmannella suunnittelukierroksella valmistellaan seuraavat kaksi kuulemisasiakirjaa, joihin toivotaan eri tahojen kannanottoja puolen vuoden kuulemisten aikana:

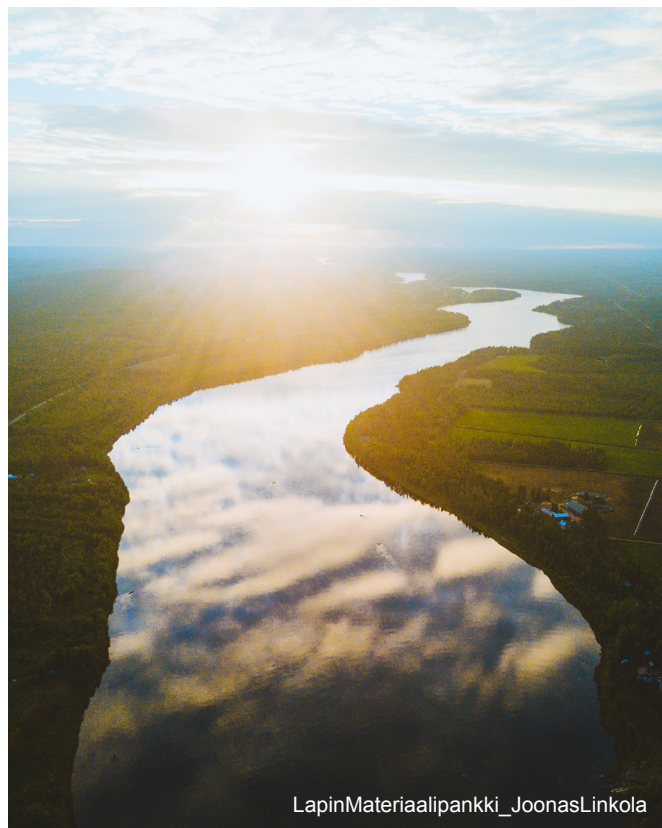
- Vesienhoidon työohjelma ja keskeiset kysymykset 2022–2027 (kuuleminen: 8.1.–9.7.2018).
- Ehdotus vesienhoitosuunnitelmaksi vuoteen 2027 (kuuleminen: 2020–2021)

Lisäksi kuulemisen ajan käytössä on vesikartta osoitteessa paikkatieto.ymparisto.fi/vaikutavesiin.

Kemijoen vesienhoitoaluetta koskevat kuulutukset ja asiakirjat pidetään nähtävillä pääsääntöisesti sähköisenä. Kaikki aineistot löytyvät sivun www.ymparisto.fi/vaikutavesiin kautta. Tulostetut versiot löytyvät ELY-keskusten asiakaspalvelupisteistä. Niitä voi myös tiedustella oman alueen kuntien ilmoitustaulujen hoitajilta. Kuulemista koskevat lehti-ilmoitukset on julkaistu keskeisimmissä sanomalehdissä. ELY-keskukset pyytävät lisäksi lausunnot oman toimialueensa keskeisiltä viranomaisilta, toimijoilta ja muilta tahoilta.

Lisätietoa niin kuulemisista kuin vesienhoidosta yleensä saat oman alueesi ELY-keskuksesta. Vesienhoitoa koskevaa lisätietoa löytyy verkkosivuilta:

- Valtakunnallinen vesienhoidon verkkosivusto: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin
- Ympäristöhallinnon avoimen tiedon palvelu: www.syke.fi/avointieto
- Järviä ja merialueita koskeva yhteisöllinen verkkopalvelu: www.jarviwiki.fi

LapinMateriaalipankki_JoonasLinkola

Yhteystiedot

Kuulemis palaute annetaan lausuntopalvelu.fi -verkkosivuilla tai toimitetaan Lapin ELY-keskuksen kirjaamoon (mieluiten word-muodossa):

Lapin ELY-keskus
PL 8060
96101 Rovaniemi

Sähköposti: [kirjaamo.lappi\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi)

Lisätietoa kuulemisesta ja vesienhoidosta saat asiakaspalvelusta (p. [0295 020 900](tel:0295020900)), oman alueesi ELY-keskuksen verkkosivuilta tai yhteyshenkilöiltä (sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi)

Lapin ELY-keskus

Pekka Räinen p. 0295 037 517

Jari Pasanen p. 0295 037 476

Anu Rautiala p. 0295 037 010 (pohjavedet)

Sanasto

Ekologinen tila

Ekologisella tilalla tarkoitetaan pintaveden tilan kuvaamista vesieliöstön ja -kasvillisuuden avulla. Tilaa arvioitaessa otetaan huomioon myös veden laatu ja hydrologiset sekä morfologiset ominaisuudet. Ekologinen tila ilmaistaan luokittelemalla vedet viiteen luokkaan: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä, huono.

Hydrologis-morfologinen muuttuneisuus

Hydrologis-morfologinen muuttuneisuus kuvastaa jokien ja järvien rakenteellista muuttuneisuutta (morfologia) sekä muutoksia esimerkiksi veden korkeuden ja virtauksien vaihtelussa (hydrologia) verrattuna luonnonmukaiseen tilanteeseen.

Kemiallinen tila

Kemiallisella tilalla tarkoitetaan EU-tason lainsäädännössä määriteltyjen prioriteettiaineiden ja niille säädettyjen ympäristölaatumormien mukaista luokittelua. Kemiallinen tila on hyvä, jos aineiden ympäristölaatumormit eivät ylitä.

Kuulemismenettely

Kuulemisella tarkoitetaan määrämuotoista menettelyä, jossa kansalaiset ja eri toimijat voivat lausua mielipiteensä kulloinkin kuultavana olevasta asiasta.

Luokittelu

Vesien tila luokitellaan ihmisen toiminnan aiheuttaman muutoksen perusteella käyttäen vertailukohtana häiriintymättömiä, luonnonlaisia vesiä. Pintavedet luokitellaan niiden biologisen ja kemiallisen tilan perusteella ja pohjavedet luokitellaan niiden kemiallisen ja määrällisen tilan perusteella.

Pintavesi

Pintavedellä tarkoitetaan maanpäällisiä vesiä, kuten meriä, järviä, jokia ja puroja.

Pintavesimuodostuma

Pintavesimuodostumalla tarkoitetaan pintavesien erillistä ja merkittävää osaa, kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa, jokisuun vaihtumisaluetta tai rannikkovesien osaa.

Pohjavesi

Pohjavesillä tarkoitetaan kaikkia niitä vesiä, jotka ovat maan pinnan alla vedellä kyllästyneessä vyöhykkeessä ja suorassa yhteydessä kallio- tai maaperään.

Pohjavesimuodostuma

Pohjavesimuodostumalla tarkoitetaan yhtenäisenä vesimassana akviferiin tai akvifereihin varastoitunutta pohjavettä. Akviferilla tarkoitetaan riittävän huokoista ja läpäisevää maa- tai kallioperämuodostumaa tai kerrosta, joka mahdollistaa joko merkittävän pohjaveden virtauksen tai merkittävän pohjavedenoton.

Prioriteettiaine

Prioriteettiaineet ovat vesipolitiikan puitedirektiivin liitteessä listattuja aineita tai aineryhmiä, joita käytetään myös kemiallisessa luokittelussa mittareina. Listassa oleville aineille ehdotetaan toimenpiteitä niiden käytön vähentämiseksi.

SOVA-laki

SOVA-laiksi kutsutaan lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista. SOVA-laki mahdollistaa ympäristönäkökohtien ottamisen huomioon jo suunnitelmien ja ohjelmien valmistelun alkuvaiheessa.

Suunnittelun osa-alue

Toimenpideohjelmat kootaan suunnittelussa käytettävistä suunnittelutyön kannalta merkittävistä osa-alueista, kuten reittivesistö, suurvesistö tai sen haara tms.

Toimenpideohjelma

Vesienhoitosuunnitelmaan liitettävä asiakirja, jossa esitetään vesien tilan parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä suunnittelun pohjaksi tarvittava muu vesienhoitosuunnitelmaa täydentävä tieto.

Tyypittely

Tyypittelyssä pintavedet (esimerkiksi järvet, joet tai niiden osat) jaetaan niiden luontaisia ominaisuuksia vastaaviin ryhmiin eli tyypeihin. Tyypit kuvaavat luonnon omaa vaihtelua vesistöissä. Tilanarvioinnissa käytettävät luokkarajat riippuvat siitä, mihin tyyppiin pintavesimuodostuma kuuluu.

Vesienhoito

Vesienhoidolla tarkoitetaan vesipolitiikan puitedirektiivin ja vesienhoitolain mukaista suunnitelmallista toimintaa, jolla pinta- ja pohjavesien laadullista ja määrällistä tilaa ylläpidetään ja parannetaan.

Vesienhoitoalue

Vesienhoitoalueella tarkoitetaan aluetta, joka koostuu yhdestä tai useasta vesistöalueesta sekä niihin yhteydessä olevista pohja- ja rannikkovesistä. Vesienhoitoalue on valtioneuvoston asetuksessa (1303/2004) määritelty vesienhoidon yhteistoiminta-alueeksi.

Vesienhoitosuunnitelma

Vesienhoitosuunnitelma on vesienhoitoalueen kattava, vesipuitedirektiivin määräämät seikat sisältävä yhteenvedo vesien tilasta, ongelmista ja suunnitelluista vesienhoitotoimista, joka päivitetään kuuden vuoden välein.

Vesien- ja merenhoidolaki

Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) on tärkein säädös, jolla vesipolitiikan puitedirektiivi Suomessa pannaan täytäntöön. Laissa säädetään viranomaisten yhteistyöstä, vesien tilaan vaikuttavien tekijöiden selvittämisestä, seurannasta, vesien luokittelusta, vesienhoidon suunnittelusta sekä kansalaisten ja eri tahojen osallistumisesta. Ensimmäisten vesienhoitosuunnitelmien valmistumisen jälkeen lakiin lisättiin säädökset merenhoidon suunnittelusta.

Vesipolitiikan puitedirektiivi (VPD)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2000/60/EY) yhteisön vesipolitiikan suuntaviivoista. Direktiivi tuli voimaan 22.12.2000. Direktiivin tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei niiden tila heikene ja että vesistöjen tila on vähintään hyvä koko EU:n alueella vuonna 2015. Suomessa direktiivi on pantu täytäntöön kansallisin säädöksin, joista tärkeimmät ovat laki vesienhoidon järjestämisestä eli vesienhoitolaki sekä sen pohjalta annetut asetukset.

Vesistö

Vesistöllä tarkoitetaan sitä sisävesien muodostamaa kokonaisuutta, jolla on yhteinen laskujoki mereen.

Vesiympäristölle haitallinen aine

Vesiympäristölle haitallisella aineella tarkoitetaan vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisesti kansallisesti valittuja aineita ja vesipuitedirektiivin mukaisesti vahvistettuja muita kuin vesiympäristölle vaaralliseksi määriteltyjä aineita (ks. kohta Vesiympäristölle vaarallinen aine), jotka voivat aiheuttaa pintaveden pilaantumista.

Vesiympäristölle vaaralliset aineet

Vesiympäristölle vaarallisella aineella tarkoitetaan vesipolitiikan puitedirektiivin sekä vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta annetun direktiivin tarkoittamia aineita, jotka ovat myrkyllisiä, hitaasti hajoavia ja jotka voivat kertyä eliöstöön.

Yhteistyöryhmä

Yhteistyöryhmä on vesienhoitolain (1299/2004) mukainen eri intressitahoja edustava ryhmä, jonka ELY-keskus on kutsunut koolle. Ryhmä osallistuu vesienhoitoon liittyvien asioiden valmisteluun.

Ympäristölaatonormi

Ympäristölaatonormilla tarkoitetaan lainsäädännössä vahvistettua haitallisen, vaarallisen tai pilaavan aineen pitoisuutta vedessä, eliöstössä tai sedimentissä, jota ihmisen terveyden tai ympäristön suojelemiseksi ei saa ylittää.

Keskeinen vesienhoitoon liittyvä lainsäädäntö

Vesienhoidon järjestäminen:

Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004);
Asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006);
Asetus vesienhoitoalueista (1303/2004)

Pilaantumisen ehkäiseminen:

Ympäristönsuojelulaki (527/2014);
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014);
Asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)

Vesitalous:

Vesilaki (587/2011)
Asetus vesitalousasioista (1560/2011)

Vesihuolto ja jätevesien käsittely:

Vesihuoltolaki (119/2001);
Ympäristönsuojelulaki (527/2014), 16. luku;
Asetus yhdyskuntajätevesistä (888/2006);
Asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011)

Merenhoito:

Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004);
Asetus merenhoidon järjestämisestä (980/2011);
Merensuojelulaki (1415/1994)

Tulvariskien hallinta:

Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010)
Asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010)

Luonnonsuojelu:

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Luonnonsuojeluasetus (160/1997)

Ympäristövaikutusten arviointi:

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994);
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006);
Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005);
Asetus viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (347/2005)

KUVAILEHTI

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 78/2017				
Vastuualue Ympäristö ja luonnonvarat				
Tekijät Pekka Räinen (toim.), Annukka Puro-Tahvanainen, Jari Pasanen, Anu Rautiala, Arto Seppälä, Jukka Ylikörkkö		Julkaisuaika Joulukuu 2017		
		Kustantaja /Julkaisija Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja / toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Vaikuta vesiin Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Tornionjoen vesienhoitoalueella 2022–2027				
Tiivistelmä Vesienhoidon tavoitteena on laajan yhteistyön avulla säilyttää hyvä vesien tila sekä parantaa vesien tilaa siellä, missä se on päässyt heikentymään. Vesienhoidossa on meneillään toinen suunnittelukierros, jolloin suunnitelmia tarkistetaan ja vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2027 valmistellaan. Tornionjoen vesienhoitoalue on yhteinen Ruotsin kanssa ja suunnitelmat sovitetaan yhteen. Tämä asiakirja sisältää suunnittelun työohjelman ja vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset. Asiakirjasta kuullaan 8.1.–9.7.2017. Suunnittelun avuksi palautetta toivotaan muun muassa suunnittelun toteutuksesta ja aikataulusta sekä vaikuttamismahdollisuuksista; ympäristöselostuksen laatimiseen ja sisältöön liittyvistä asioista; vesien tilaan liittyvistä keskeisistä ongelmista ja kehittämistarpeista; keinoista ja toimista, joilla vesien tilaa voidaan parantaa sekä rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksista. Tornionjoen vesienhoitoalueella vesienhoidon keskeiset teemat liittyvät jätevesihaittojen vähentämiseen, pohjavesien turvaamiseen; hajakuormituksen vesiensuojeluun; ympäristölle haitallisiin ja vaarallisiin aineisiin sekä vesiympäristöjen tilan parantamiseen. Lisäksi toimenpiteiden toteutus tulee olla osana kaikkien sektoreiden vesiensuojelua. Lisätietoa vesienhoidosta verkko-osoitteessa: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin .				
Asiasanat (YSA:n mukaan) vesienhoito, vesienhoitoalueet, vesiensuojelu, ekologinen tila, kemiallinen tila, pintavedet, pohjavedet				
ISBN (Painettu)	ISBN (PDF) 978-952-314-648-8	ISSN-L	ISSN (painettu)	ISSN (verkojulkaisu) 2242-2854
www www.doria.fi/ely-keskus		URN URN:ISBN:978-952-314-648-8		Kieli Suomi
				Sivumäärä 39
Julkaisun tilaukset Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus PL 8060 (Hallituskatu 3), 96101 Rovaniemi Puh. +358 295 037 000 sähköposti: kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi				
Kustannuspaikka ja -aika Rovaniemi 2017			Painotalo	

Publikationens serie och nummer Rapporter 78/2017				
Ansvarsområde Miljö och naturresurser				
Författare Pekka Räninä (red.), Annukka Puro-Tahvanainen, Jari Pasanen, Anu Rautiala, Arto Seppälä, Jukka Ylikörkkö		Publikationsdatum December 2017		
		Utgivare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland		
		Projektets finansiär/uppdragsgivare		
Publikationens namn Påverka vattnen Väsentliga frågor samt arbetsprogrammet för vattenvården i Torne älvs vattenförvaltningsområde 2022–2027				
Sammandrag Målet med vattenvården är att genom vidsträckt samarbete bibehålla en god status för vattnen och att förbättra statusen för vatten som försämrats. Inom vattenvården pågår den andra planeringsomgången där planerna ses över och vattenförvaltningsplanerna fram till år 2027 bereds. Torne älvs vattenförvaltningsområde är gemensamt med Sverige och ländernas vattenförvaltningsplaner sammanpassas. Det föreliggande dokumentet innehåller arbetsprogrammet för planeringen och de väsentliga frågorna som gäller vattenförvaltningsområdet. Samrådsförfarandet för dokumentet ordnas 8.1–9.7.2017. Som stöd för planeringen efterlyses respons bland annat på planeringens genomförande och tidtabell och om möjligheterna till deltagande; på frågor som gäller miljörapportens uppgörande och innehåll; på centrala problem i fråga om vattnets status och på utvecklingsbehov; på metoder och åtgärder som gör det möjligt att förbättra vattnets status samt på finansierings- och samarbetsmöjligheter. De centrala temana för vattenvården i Torne älvs vattenförvaltningsområde gäller minskning av olägenheterna till följd av avloppsvatten, vattenskyddet i fråga om diffus belastning, ämnen som är skadliga och farliga för miljön och förbättring av vattenmiljöers status. Åtgärdernas genomförande ska dessutom vara en del av vattenskyddet i alla sektorer. Mer information om vattenvården finns på webbadressen: www.miljo.fi/paverkavatten .				
Nyckelord (enligt Allårs) vattenvård, vattenförvaltningsområden, vattenskydd, ekologisk status, kemisk status, ytvattnen, grundvattnen				
ISBN (tryckt)		ISBN (PDF) 978-952-314-648-8	ISSN-L	ISSN (tryckt) 2242-2846
WWW www.www.doria.fi/ely-centralen		URN URN:ISBN:978-952-314-648-8	Språk svenska	
sidantal 39				
Beställningar Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland PB 8060 (Hallituskatu 3B), 96101 Rovaniemi, Finland Tfn: +358 29 503 7000, e-post: kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi				
Förläggningsort och datum Rovaniemi 2017			Tryckeri	

SISDOALLOSIIDU

Prentosa namma ja nummir Raportat 78/2017				
Dahkki(t) Pekka Räinen (doaimmahus), Annukka Puro-Tahvanainen, Jari Pasanen, Anu Rautiala, Arto Seppälä, Jukka Ylikörkkö		Almmustahtináiigi juovlamánnu 2017		
		Almmustahtti Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš Biras ja luondduriggodagat		
		Ruhtadeaddji/doaidmaaddi		
Prentosa namma Váikkuč čáziide Čáhcedikšuma guovddáš gažaldagat ja bargoprográmma Duortnosjoga čáziiddikšunguovllus 2022–2027				
Čoahkkáigeassu Čáziiddikšuma ulbmilin lea viiddes ovttasbarguin seailluhit čáziid buori dili sihke buoridit čáziid dili doppe, gos dat lea beassan hedjonit. Čáziiddikšumis lea manname nubbi plánerjorus, goas plánat dárkkistuvvojit ja čáziiddikšunplánat jahkái 2027 válmmaštallojuvvojit. Duortnosjoga čáziiddikšunguovlu lea oktasaš Ruotain ja plánat heivehuvvojit oktii. Dát áššegirji doallá sisttis plánema bargoprográmma ja čáziiddikšunguovllu guovddáš gažaldagaid. Áššegirjiiis gullojuvvo 8.1.–9.7.2017. Plánema veahkin máhcahat sávvojuvvo earret eará plánema ollašuhttimis ja áigedávvalis sihke váikkuhanvájolašvuodain; birasčilgehusa áššiin, mat laktásit birasčilgehusa ráhkadeapmái ja sisdollui; guovddáš buncaraggáin ja ovdánahtindárbbuin, mat laktásit čáziid dillái; vugiin ja doaimmain, maiguin čáziid dilli sáhttá buoriduvvot sihke ruhtadan- ja ovttasbargovejolašvuodain. Duortnosjoga čáziiddikšunguovllus čáziiddikšuma guovddáš fáttát laktásit duolvačáhceáruid unnideapmái, vuodđočáziid dorvasteapmái; biedggonoađuheami čáziidsuodjaleapmái; birrasii vahátlaš ja várálaš ávdnasiidda sihke čáhcebirrasiid dili buorideapmái. Dasa lassin doaibmajuid ollašuhttin galgá leat buot sektoraidda čáziidsuodjaleami oassin. Suomagiell lassidiehtu čáziiddikšumis fierbmečujuhusas: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin .				
Áššesánit Čáziiddikšun, čáziiddikšunviidodagat, čáziidsuodjaleapmi, ekologalaš dilli, kemihkalaš dilli, bajáščázit, bodnečázit,				
ISBN (deattus)	ISBN (PDF) 978-952-314-648-8	ISSN-L	ISSN (deattus)	ISSN (internetpr.) 2242-2854
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-314-648-8	Giella Suomagiella	Siiddut 39
Prentosa vuovdin/juohkki Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš PL 8060 (Hallituskatu 3B), 96101 Roavvenjarga Telefon +358 295 037 000 E-poasta: kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi				
Diehtočálus ja jahgi Roavvenjarga 2017			Prentenbáiki	

RAPORTTEJA 78 | 2017

VAIKUTA VESIIN

VESIENHOIDON KESKEISET KYSYMYKSET JA TYÖOHJELMA TORNIONJOEN VESIENHOITOALUEELLA 2022–2027

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-314-648-8 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-314-648-8

www.doria.fi/ely-keskus | www.ely-keskus.fi